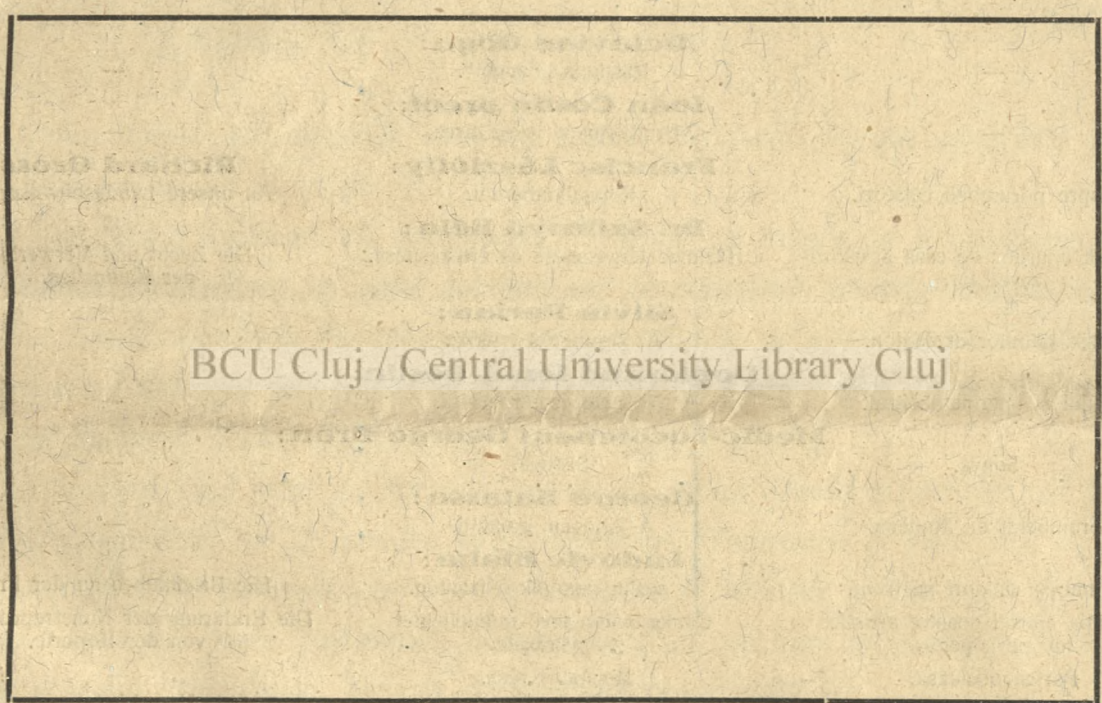

E. O.

Complete

FAUNA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anul II. Nr. 1-2.

Luna Ianuarie-Februarie 1923.

TIPOGRAFIA CORVIN KÖNYV-
NYOMDA CLUJ, STR. IORGA 17.

Prețul unui exemplar
Lei 15.

Bibl. Univ. Cluj
Nr. 96 1923

„FAUNA“

REVISTA UNIUNEI ASOCIAȚIUNILOR CRESCĂTORILOR DE ANIMALE MICI DOMESTICE

PRIMREDACTOR ȘI REDACTOR RESPONSABIL :

IONEL COSTIN

doctorand în medicină, fost asistent la istologie și embriologie.

REDACTOR ȘI SECRETAR :

FRANCISC LÁSZLÓFFY

contabil expert.

PROPRIETAR : **Societatea „Fauna“ Cluj** sub patronajul Dlui OCTAVIAN GOGA.

CUPRINSUL :

TARTALOM :

INHALT :

	Octavian Goga : Răspuns „Faunei“.	—
	Ioan Costin preot : Producția și valorizarea.	—
Despre porumbeii călători.	Francisc Lászlóffy : Röpgalambászat.	Richard Gross : An unsere Landesbevölkerung.
Cultivarea epurilor de casă și valorizarea lor.	Dr. Szörnyü Béla : Háziinyul tenyésztése és értékesítése.	Die Zucht und Verwertung der Kaninchen.
Rassa găinilor orpington.	Silviu Perian : Az orpington tyukfaj.	—
Ovulul și spermatozoidul.	Doctorand Ionel Costin : Női pete és férfi csira.	—
Sonya.	Medic-Locotenent George Bran : Szonya.	—
Porumbelul de Modena.	George Balassa : A modenai galamb.	—
Porumbeii călători pe front.	Ludovic Blaha : A postagalambok a fronton.	Die Brieftauben an der Front.
Explicația anexei noastre artistice de pe copertă.	Cimlapunkon levő műmelléklet magyarázata.	Die Erklärung der Kunstreproduktion von der Koperte.
Partea oficioasă.	Hivatalos rész.	—
Diverse.	Különfélék	Verschiedenes.

„FAUNA“

REVISTA UNIUNEI ASOCIAȚIUNILOR CRESCĂTORILOR DE ANIMALE MICI DOMESTICE. APARE ODATĂ PE LUNĂ.
Abonament anual : Lei 150. — Prețul unui exemplar : Lei 15. — Redacția și administrația, Cluj, Strada Moșilor Nr. 21.

FAUNA

Ciucea, 2 Ianuarie 1923.

Domnilor,

Am primit scrisoarea în care mă vestiți că mi-ați acordat deosebita cinste de-a mă alege patron al societății „FAUNA“.

În primul moment, Vă mărturisesc, credeam, că trebuie să Vă răspund prin câteva rânduri politicoase, în care punându-mă la adăpostul multelor ocupațiuni, declin o sarcină nouă. Spunându-Vă adevărul întreg, asociațiile de diferit ordin nu mă prea atrag, pentru a ne potrivi bine în ele trebuie de obicei să facem mici transacții de conștiință, concesiuni sufletești destul de obositoare . . .

Privind însă mai de aproape revista ce mi-ați trimis și văzând, că e vorba de animale domestice, nu de oameni, m'am inseninat. Totdeauna o mare milă m'a apropiat de acești tovarăși generoși, cari în altruismul lor se sacrifică pentru noi. Cu vremea au crescut simpatiile mele. La dreptul vorbind, cred că toți cari se ocupă prea mult de oameni sfârșesc prin a avea un cult deosebit pentru animale . . .

Contrar obiceiului deci, accept distincția de care m'ați împărtășit, arătându-Vă însă, că nu am o competență în materie, dar voi primi cu plăcere, îndrumările Dvoastră pentru a Vă putea fi util, fiind, deplin convins, că reprezentați o idee prin a cărei realizare aspectul de civilizație al țării noastre ar câștiga mult. În definitiv cultura, ca orice oaspe, ca să poată ajunge în casele noastre, trebuie să treacă mai întâiu prin curțile noastre și „FAUNA“ se silește să facă mai agreabil acest drum.

Primiți, Vă rog, mulțumirile mele

OCTAVIAN GOGA.

Producția și valorizarea.

Ioan Costin preot.

În viața singuraticilor cetățeni și-a statelor buna starea materială este condiționată de intențitatea muncii, care mărește producția și aranjază valorizarea.

Asociația crescătorilor de animale mici, de preferință păseri, bine organizată poate lua desvoltare foarte folositoare pentru cultivători și stat. Las că statul ca uniunea cetățenilor, are ca scop sporirea muncii, pentru mărirea producției, de o parte ca să-și îndeplinească pretențiunile de trai mai bun a cetățenilor, de alta parte ca să poată obține împrumuturi mai mari, bine înțeles în raport cu producția.

În genere terenul economiei rurale, cu multe sale ramuri, încă n'a ajuns la desvoltare ideală încă suntem tot la începutul fără specializare. Chiar aranjamentul economiei agrare în comune este tot cel ereditar, din moși strămoși, care să desvoltă și înaintează foarte încet; dar într-un raport natural cu îndeplinirea modestelor pretențiuni ce are poporul de rând.

În genere economia câmpului numai atunci va lua o desvoltare mai intensivă și mai productivă, când statele vor introduce în co-

mună al patrulea factor: conducătorul care va aranja munca, va spori producția și va dirige valorizarea. În prezintă să face în comune prin trei factori administrația: preotul dirige viața morală, învățătorul culturală și primarul ordinea legală; dar economia n'are factor. Desfundarea pământului înțelenit trebuie să se facă nu cu trei, dar patru boi.

Este adevăr ca în satele noastre aproape la fie care casă, chiar și țigani din colibe să de prind cu creșterea de găini; dar în cultura n'au nici un sistem. Tot astfel să face aratul, sămânatul, creșterea vitelor, adunarea, păstrarea și valorizarea produselor. Să ne întrebăm ar fi greu lucru ca statul în fie-care comună să aibă factorul economic cu pregătire specială, care să dirijă munca se grigească sporirea producției, prin săminte trierate, mașini agricole, să dar directivă pomiculturei, să grijască sporirea animalilor de casă, să țină statistica agricolă comunală să de instrucție cum să pot apăra animalele de boli, să îngrijască valorizarea produselor.

Ori și care ram al economiei prezintă valoare, deci merită cul-

tură sistematică. Dacă cultivarea păsărilor de casă se va putea îndruma într-o direcție bine organizată: după județe și comune, atunci producția va fi însușită mai mare.

Un singur remediu, apărarea puilor de găină de disenterie în unii ani, când boala se ivește în mod epidemic, într-o singură comună se pot scăpa dela 6—10 mii. Să facem socoteala ce valoare rămâne în respectiva comună, dar în județ, dar în țară?

Adevăr ca nu putem aștepta totul dela stat, sprigin însă da, deci societatea crescătorilor de păseri este bine venită, are teren bogat de exploatat, până va putea străbate în toate județele și comunele din țară. Prin povești, broșuri de îndrumare și instrucție, material de reproducție de rasă, cunoașterea cultivatorilor profesioniști, tot atâtea modalități de propagandă.

Dacă sporește producția se va da directiva și piațelor de valorizare. Societatea bine organizată, poate aduce însemnat câștig cultivatorilor și bogăție statului, deci este de pornit acțiunea pentru sporirea membrilor și organizarea județelor.

Despre porumbeii sburători.

— Francisc Lászlóffy —

Continuare.

Porumbeii virageuri sunt aceia dintre porumbeii sburători, cari zboară timp mai îndelungat în aer, în timp ce descriu deasupra noastră figuri rotunde, cercuri concentrice.

Deliciul la-privirea porumbeilor sburători este timpul îndelungat pe care aceștia îl petrec în zbor, iar acest timp este în funcțiune de rasa respectivă.

Sborul porumbului se bazează pe mișcarea aripilor mai mult, decât pe dirijarea din coadă. Acest zbor este columbiform, se poate deosebi clar și bine delimitat de zborul altor paseri; ce e drept duce puțin cu zborul paserilor răpitoare, dar la nici-un caz nu se poate confunda cu aceasta.

Sborul este de două feluri:

Röpgalambászat.

— Lászlóffy Ferenc. —

(Folytatás.)

Keringő galambok. Azok a külsőbbő fajtájú röpgalambok, amelyek huzamosabb ideig a levegőben fenn röpködnek, felettünk formálva a szabályos köröket, vagy körszerű idomokat.

Miután a röpgalambok adta gyönyörködtetés a repülés, annak tartamára lévén fektetve a főszűly, a huzamoság elengedhetetlen feltétel. A huzamoság alatt, hogy mennyi idő értendő, egyes fajták képességétől függő.

A galamb repülése a szárny mozgásán, ritkábban a fark irányváltoztató mozgásán alapul. Ez a repülő mozgás galambszerű tisztán és élesen megkülönböztethető más madarak repülésétől, habár egyes esetekben inkább a ragadozók repüléséhez hasonló anélkül,

An unsere Landesbevölkerung.

— Richard Gross. —

I.

Die hohen Aufgaben welche unser auch auf dem Gebiete der heimischen Geflügelzucht warten, lassen es wünschenswert erscheinen, uns etwas näher damit zu befassen, um mitzuhelfen an der Ausgestaltung eines unserer hervorragendsten Volkswirtschaftszweige unseres neuen Vaterlandes. Der Export von Geflügel und deren Produkte haben von jeher in Rumänien eine grosse Rolle gespielt. Trotzdem kein besonderes Gewicht darauf gelegt wurde wie und in welcher Art die Geflügelzucht im Lande betrieben wurde, haben wir dank der äusserst günstigen Bodenverhältnisse und insbesondere dem Umstande, dass unsere Bevölkerung eine meist ackerbaubeherrschende ist, ohne viel dazuzutun dem

a) cu sbaterea aripilor

b) fără sbaterea aripilor, plutitor.

E ușor de înțeles că sborul cu sbaterea aripilor este mai lansat și deci necesitând o energie musculară mai mare este și mai oboșitor și mai puțin tenace; în schimb sborul plutitor nu consumă atâta energie și animalul nu obosește așa de repede, putând sbura timp mai îndelungat. Pe baza aceste semne distinctive foarte importante noi putem separa acești porumbei în *sburători accelerați* și *sburători lenți*.

Sburători accelerați sunt: storch, egri, vienez, virageuri ardeleni etc.

Sburători lenți sunt: hanover, segediner, dausig, sunător de orient etc.

Este o clasificare obicinută în porumbei cu ciocul lung și porumbei cu ciocul scurt, dar aceasta clasificare este nu mai o simplă categorizare.

Sborul nu este o proprietate congenitală a porumbului pentru că condițiunile lui de trai nu cer un sbor continuu. Dar prin educație sistematică sborul devine un caracter acvizit (căștigat) care apoi se poate moșteni. Ei pot moșteni un pept mai lat, forma aripilor actul de sbor. Dar porumbeii, născuți cu aceste calități sunt buni pentru sbor, nu însă fără o educație, dresare: deci nu se moștenește însuși capacitatea de sbor ci numai o predispoziție specială, grație căreia se poate face o dresare mai ușoară.

Specii eminente încrucișate, apoi dresate nu dau rezultatul, pe care l-am așteptat, cum s'a dovedit despre virageuri germani. Până la un punct oarecare se poate observa un rezultat aparent, dar apoi începe stadiul regresiv. Este deci eronată această părere, pentru că formele espuse, stau 8—10 ore neconținut în aer, făcând cercuri, deci nu mai e de lipsă o potențare a acestei proprietăți. Mânile laice prin încrucișare produc hibride nevalorose, deci să rămânem pe lângă formele pure ce le avem.

Metoda prin care virageurii se pot educa în sburători este o *mânare* sistematică, care diferă ce e drept ca explicație teoretică, ba chiar și după regiuni, totuși o

hogy azokkal összetéveszhető lenne.

A repülésük kétféle:

a) szárnycsapásos

b) szárnycsapás nélküli, lebegő.

Önként érthető ezalatt, hogy a szárnycsapásos sokkal lendületesebb lévén, mozgékonyabb izomerőt kíván, de fárasztóbb és kevéssé kitartó; míg a lebegő kevesebb szárnycsapásu, kevesebb izomerőt kíván és így kitartóbb. Ez a legfontosabb megkülönböztetés, mint *gyorsrepülő* és mint *lassurepülő* kifejezéssel alkalmazzuk, mert lényegileg ez az elnevezés legtalálóbb.

Gyorsrepülők: storchok, egriek, bécsiek, bibicék, erdélyi forgók.

Lassurepülők: hanoverai, straulzundi, danzigi, szegedi, keleti pergő stb.

Szokásos megkülönböztetés hosszú és rövidcsőrű keringőkről szólan, de ennek csak kategorikus jelentősége van.

A repülés a galambnak nem veleszületett tulajdonsága, mert életkörülményei nem kívánják a folyton repülést. Helyes és szakszerű kezeléssel „szerzett” tulajdonságként átörökíthető. Széles mell, szárny, alak, mozgás tempója ilyen nevelt tulajdonságok. Az ilyen feltétellel „született” keringők repülésre alkalmasabbak, de ez nem azt jelenti, hogy dressura nélkül önmaguktól menjenek, hanem csak azt jelenti, hogy könnyebben idomíthatók, mint más fajták, amelyek nem repülésre tenyésztettek ki.

Kiváló több fajta keresztezéséből folyton „javított” fajták dressurájára nem vezet eredményre, mint ez a német keringőknel bebizonyult. Egy bizonyos ideig látszólagos eredményt ad, azután következik a gyors visszafejlődés. Téves, mert kitevésztett fajtáink már készen megvannak 8—10 óras egyfolytában való keringéssel, amit fokozni fölösleges, de helytelen is. Laikus kezekben határozottan káros, hátrahagyva számos és értéktelen félalakot. Maradjunk csak elismert fajtáink mellett.

A keringők repülőkké való nevelése a szakszerű hajtás, amely elméletenként legkülönfélébb, vidékenként legrelatívabb, de általános szabályok ismerete nélkül célnélküli és visszaesésekre alkalmatadó.

Gesamttvolke ein hohes Einkommen gesichert, welches in die Millionen geht und den Wenigsten bekannt sein dürfte. Um wievielmehr würden sich die jährlichen Einnahmen erhöhen und unserer Gesamtbevölkerung zugute kommen, wenn unsere heimische Geflügelzucht so betrieben werden sollte, als sie eigentlich betrieben werden müsste. Sehen wir uns nur einmal unsere Geflügelzucht auf dem Lande an, was ja am schwersten in die Wagschale fällt, nachdem doch die Vorbedingungen für eine rationelle Geflügelzucht eigentlich nur auf dem Lande im vollsten Masse vorhanden sind.

Das Geflügel hat von der ersten Stunde seines Lebens an freien und unbeschränkten Auslauf. Jedes Pflänzchen jedes Würmchen welches es zu seiner Ernährung und Knochenbildung u. s. w. bedarf, ihm ausgebliegt im Hof, Garten und unter den Obstbäumen. Es ist also alles vorhanden, was zu seiner vollsten Entwicklung nötig ist. Der Mensch muss nur durch seinen Verstand dazu beitragen, um diese von der Natur gegebenen günstigen Vorbedingungen in die richtigen Wege zu leiten, sie aufs Beste anzupassen suchen um so die Geflügelzucht auf eine Höhe zu bringen, die dem Vaterlande und damit auch unserer Gesamtbevölkerung jene Vorteile ungeschmälert zukommen lässt, welche bei einem zielbewussten Vorgehen seitens der dazuberufenen Kreise die schönsten Früchte zu tragen vorherbestimmt ist. Leider ist in dieser Beziehung gerade auf dem Lande noch sehr wenig getan worden um die Bevölkerung zu belehren und ihr das Wichtigste beizubringen, welches unerlässlich erforderlich ist, um einer gewinnbringenden Geflügelzucht die Wege zu ebnet.

Als die berufensten Pioniere auf dem Wege der Erkenntnis welcher zu unserem vorgestreckten Ziele führen soll, betrachte ich in erster Reihe die Herren Pfarrer und Lehrer unserer Landgemeinden. Sie sind es, welche dem Volke zu jeder Zeit mit gutem Beispiel vorgegangen sind. Infolge ihrer höheren Intelligenz haben sie auch einen gewissen bestimmenden Ein-

mânare nesupusă unor legi fixe elementare nu poate duce la scop și poate da ocazii la regretabile regresii.

La mânare ne pot călăusi două mari principii.

1) Mânarea individuală (solo). Ea are ca rezultat sborul sin-guraticilor porumbei.

2) Mânarea în grupă. Ea are ca rezultat sborul în grupă.

Sborul în „solo“ se bazează pe natura sălbatică a porumbului, care are la bază un simț de aver-siune, de străin față de colegii săi. Să nu-i pese unui porumb de cealalt. Omenimea a ales după lungi experiențe aceste specii și în mod sistematic a cultivat ace-asta „nepăsare“ față de cealalt porumbi. La sborul în solo fiecare porumb zboară individual, fără ași bate capul cu ceilalți frați ai săi; fiecare are alte cercuri, unii mai sus, alții mai jos.

Mecanismul mânării este ur-mătorul:

Trebue alese specii potrivite, căci numai cei cu natură de „izolare“ sunt buni pentru sbor în solo. Fiecare porumb trebue eliberat individual și în alt timp. Trebue să așteptăm pânăce unul e deja destul de sus, abia după aceea eliberăm pe cel'alt. Fiecare porumb zboară individual, timpul de sbor este 5—8 ore, apoi se reintore în ordinea în care au plecat.

După părerea mea sborul în solo ar trebui să aibă rezultate mai bune, pentrucă în decursul sborului porumbelul nu privește perechea sa, totuși în realitate sborul în grup dă rezultate mai frumoase, și aceasta probabil din cauză, că sburătorii mai buni nu lasă pe cei slabi să se dea jos.

Condițiile sborului în grup sunt.

Porumbeii să fie asociabili, sbor-ul unuia să răpească și pe celalt în aer. Eliberarea, mânarea și sburarea lor să se facă în acelaș timp. În aer la orice înălțime să formeze o masă compactă și după sbor (cam 2—10 ore) să se coboare toți de-odată.

Mânarea se bazează pe spieri-erea porumbeilor, deci trebue ca ei să aibă frică de mânare și să evităm ca să se obicinuiască cu ea. E suficientă o fluerătură, ha-

A hajtásnál 2 főszempont emelendő ki, mely szintén lényegi szempont-ból fontos.

1. Magán (szóló) hajtás ered-ménye a magánrepülés;

2. Csapat hajtás eredménye a csapat v. csoportrepülés.

A magánrepülés a galamb ter-mészetén alapuló vadság, ami bi-zonyos és egymás iránt érzett „ide-genkedés“-re van alapítva. Mintegy ne törődjék egyik galamb a má-sikkal. Az ember hosszas tapasz-talás útján választotta ki ezen faj-tákat, tervszerűen arra fektette a főszlyt, hogy a „nemtörődömség“ fokozódjék. Célja a hajtás célja. A magánrepülés egyenkénti, minden állat külön repül, anékül, hogy egyik a másikával törődnek. Mind-egyik külön rajzolja köreit, egyik fenn a másik alantabb.

A behajtásuk a következő:

Legelső teendő alkalmas fajta megválasztása, mert csak a „ma-gános“ természetűek használhatók magánrepülésre. Minden galamb egyenként és elválasztott időközök-ben hajtandó fel. Türelmesen meg kell várni míg egyik kellő magasra ér, csak azután bocsátandó ki a következő. Az utolsó kijesztése felhajtása után a hajtás befejezett. Minden galamb külön jár, rövideje 5-8 óra után egyenként is kell le-szállnia.

Nézetem szerint a magánrepülés nagyobb eredményeket kellene te-remtsen, miután a hajtást gátló kö-rülményekből sok kiesik (pl. pár-jára nem tekint), mégis a valóság-ban másként van, a csapatrepülés-sel több eredményt értek el, aminek okát abban gondolom, hogy a csapat jobb repülői a gyengébbet le nem engedik.

A csapatrepülés kelléke:

A galamb természete legyen tár-sas, egyik felrepülése ragadja ma-gával a másikat. Kiengedésük egy-szerre, felhajtásuk és felrepülésük is egyszerre történjék. Felhuzódásuk után bármely magasságban egy tömeget képezzenek, a röpidő (2-10 óra) után egyszerre szálljanak le.

A felhajtás, röviden a hajtás meg-ijesztésen alapul, miért is az el-engedhetetlen, hogy a galamb féljen a hajtástól, nehogy megszokja. Fütty, rudra erősített kendő egyszeri ló-bálása elegendő. Kezdő hajtások-hoz feltétlenül behajtott állatok

fluss auf das Tun und Lassen ihrer Schutzbefohlenen. In schöner erzählender Form, ohne ihnen et-was aufdrängen zu wollen, soll den Leuten in langsamer aber richtunggebender Art jeder Vorteil einer rationellen Geflügelzucht bei-gebracht werden. Es soll in ihnen die Liebe zu ihrem Geflügel und überhaupt zu ihren Kleintieren, wenn sie noch nicht vorhanden sein sollte, geweckt und befestigt werden. Auf diese Weise wird der neuzubeschreitende Weg geebnet und ohne jede Überstürzung zum segensreichen Felde umgearbeitet, welches ungeahnte Früchte im Grossen zu tragen berufen sein soll.

Ich will mich diesmal nur auf einige wenige Winke beschränken, welche in erster Linie massgebend sind um die Zucht unseres Lande-flügels in die richtigen Wege zu leiten. Später wenn das Funda-ment zu einer rationellen Geflügel-zucht gelegt sein wird, werde ich dafür sorgen, dass ein systema-tisches Fortwärtsschreiten, ohne die Hauptsache aus dem auge zu ver-lieren stufenweise zur Erörterung gelangte.

Vor allem anderen muss die Landbevölkerung dafür sorgen, dass wenn sie Eier zum Brüten unterlegt nur solche zu diesem Zwecke verwendet, welche ein nor-males Aussehen haben, also weder zu gross noch zu klein sind und möglichst von zweijährigen Hennen stammen, welche eine schöne eben-mässige Körperform haben.

Zur Ergänzung ihres Geflügel-bestandes soll sie insbesondere darauf achten, dass sie nur Küch-lein zur Nachzucht grosszieht, welche in den Monaten Feb uar, März oder April erbrütet wurden, da später ausgebrütete Küchlein nicht zur vollen Entwicklung bis zur rauheren Jahreszeit kommen können und zur Winterzucht minderwertig erscheinen. Alle später als in den bezeichneten Monaten ausgebrüteten Küchlein sind ent-weder auf den Markt zum Ver-kauf zu stellen, oder in der eige-nen Wirtschaft als Schlachttiere zu verwerten. Länger als zwei Jahre soll kein Hahn und länger als drei Jahre soll keine Henne gehalten werden. Auf diesen Kunstand soll ein ganz besonderes Gewicht ge-

lansarea unei cârpe legate de o bâtă. Mai ales la mânarea primă a porumbeilor tineri se necesită bâtă cu cârpă.

Regulele generale a mânării :

1) *Alimentare regulată*, și numai atât cât poate mânca deodată, cu $1/2$ oră înainte de sbor

2) *atmosfera potrivită*. (Să nu mănăm nicipând în vânt, ploaie și zăpadă.)

3) *Precisiune de timp*. Mânarea să se facă dimineață la 6 sau 8 în cazul unei singurice mânări pe zi și la 8 a. m. și 4 d. m. în cazul alor două mânări pe zi. Aceasta mânare dublă este necesară mai ales la porumbei tineri.

4) *A se mâna aceleași specii*, adeca cei cu sborul accelerat la un loc, cei cu sborul lent iarăși la un loc.

5. În decursul sborului alți porumbei să un fie liberi.

6. În afară de sbor porumbeii trebuie să fie închiși.

7. Sburătorii de iarnă vor fi mânări numai iarna, iar cei de vară numai vara. Vara dela 10 Mai—10 Sept.

Afară de aceste regule generale cu privire la mânare, mai sunt regule speciale dupăcum este vorba de sburători solo sau de sburători în grup.

Cerințele speciale ale sburării în solo sunt :

1. Să se mâne speciile diferite deodată, dar individual.

2. Intre eliberarea diferiților porumbei să treacă minimum 5 minute.

3. Să evităm mânarea bărbătușului dornic de femeiușcă, tot astfel femeiușca cu ou. Aceasta regulă are de scop mărirea aver-siunei dintre diferiți indivizi.

Cerințele speciale ale sborului în grup sunt :

1. Să se mâne în acelaș grup numai porumbei cu sbor egal, adeca accelerați cu accelerați și lenți cu lenți. Chiar în interiorul unei grupe egale, trebuie să fiin atenți, ca tactul de sbor să fie precis uniform.

2. Grupa trebuie divizată în trei :

a) grupa de sporire, nu zboară, are de scop sporirea.

b) grupa sburătoare.

c) grupa virageurilor cu cel mai eminent material.

többsége szükséges, különösen a fiatalok behajtásánál.

A hajtás általános szabályai :

1. *rendes etetés* és csak annyit, amit egyszerre felszed. A hajtás előtt fél órával történjék ;

2. *időjárás alkalmassága* (széiben, esőben, hóban nem szabad hajtani.)

3. *pontos idő* reggel 6 vagy 8 óra egyszeri, d. u. 2 óra a kétszeri felhajtással a röpidő tartama javítható, kétszeri hajtás a fiataloknál szükséges ;

4. *egyfajta röptetendő*, tehát lassu repülő lassu repülővel, gyors repülő gyors repülővel, szóló repülő szólóban, csoport repülő csoportban hajtassék ;

5. röpidő alatt *nincs helye más galambnak a fedelen* ;

6. röpidőn kívül röpgalamboknak ducban a helyük ;

7. téli repülők csak télen, nyári repülők csak nyáron hajtandók, érte a nyár alatt május 10-től szeptember 10-ig a szezon.

A hajtás különös szabályai külön kellékeket kívánnak, aszerint, amint szóló vagy csapatrepülésről szólunk.

A magánhajtás kellékei a hajtás általános szabályain kívül :

1. a magánrepülő fajták vegyesen, de egyenként hajtandók ;

2. egy-egy röpgalamb feleresztése között legalább 5 perc telik el ;

3. óvakodni kell a tojásra hajtó him hajtásától, épogy mint a letojni készülő tojó hajtásától. Főként áll ez a magánrepülőknél, ahol egymás iránt a „közönységet“ fokozni célunk.

A csapatrepülőknél ez általános szabályokon kívül a *csoportrepülés* kellékei :

1. *csak egy szárnymozgásu fajták hajthatók együtt*. Tilos gyorsrepülőt a lassu repülővel együtt hajtani. Sőt amennyiben tisztán egy fajtáról van szó, még akkor is élesen kell figyelni, hogy szárnymozgásukban legyen kellő egyöntetőség, különösen a nem tisztavérűek hibája lévén ez.

2. a csapat három részre részre osztandó :

I. *kellő csoport* ki nem jár, hivatása a szaporítás ;

II. *kijáró csoport*, repül ;

III. *keringő csoport* prima anyaggal.

legt werden wenn man die Geflügelzucht rationell betreiben will. Im ersten Jahre entwickeln sich die Hennen, im zweiten und im dritten Jahre legen sie die meisten und die grössten Eier. Über drei Jahre hinaus geht die Produktivität wieder zurück, aus diesem Grunde es nicht mehr wirtschaftlich erscheint das Huhn länger zu füttern.

Sehr wertvoll für unsere Landbevölkerung ist es ferner mindestens alle zwei Jahre sich einen blutsfremden Hahn zu verschaffen damit sein Geflügel nicht degeneriert, mit anderen Worten gesagt, nicht in seinem eigenen Blute erstickt. Es muss also das Blut von Zeit zu Zeit aufgefrischt werden wenn die Zucht auf der Höhe der Fortentwicklung bleiben soll. Am besten ist es wenn sich die Landbevölkerung an die städtischen Züchter von Rassegeflügel wendet, sich von diesen schöne in der Zucht erprobte Rassehähne kauft oder eintauscht, um auf diese Art sein Geflügel aufzufrischen und gleichzeitig zu veredeln.

Wenn diese von mir erwähnten Punkte von unserer Landsbevölkerung eingehalten werden sollten, ist es mir in Zukunft um unsere heimische Geflügelzucht nicht bange und werden sich auch die Erfolge in der kürzesten Zeit einstellen, gewiss nur zum Nutzen aller unserer Volksgenossen.

Die Zucht und Verwertung der Kaninchen.

— Dr. Szörnyü Béla. —

Wir haben nie gewusst wie wir unsere kleine Wirtschaft einrichten sollen, damit wir die Lebensschwierigkeiten erleichtern sollen. Unsere Nachbarvölker züchteten alle möglichen Pflanzen und Tiere, nur um alle Werte der Wirtschaften ausnützen zu können.

Wir? Oh! wir die glücklichen Einwohner des Milch- und Honigreichen Kanaan, waren immer sehr gemütlich, und gaben keine Achtung den Kleintieren, wie Ziegen, Tauben und Kaninchen, wir lachten die wirklichen Züchter aus und betrachteten sie als maniakalische Narren oder einfache Sportsleute. Indessen haben die Tshechen, Ös-

3. Numărul porumbeilor din grupă să fie constant. Nu se pot scoate decât exemplarele tinere, cari nu pot satisface și exemplarele cari sunt stricăcioase tactului.

4. Eliminarea elementelor stricătoare. Astfel sunt vagabonzii și retardari?

5. Grupa compactă, să sboare deodată în sus și deodată în jos.

Vedem deci că sborul în solo este mai puțin pretențios decât sborul în grupă.

Sborul îl putem clasa de bun, dacă peste 5 minute porumbul este în zenit și rămâne constant aci. Mai puțin bun este sborul, dacă în decurs se coboară la înălțime de turn și se urcă iar mai adesea ori în fine sborul este rău, dacă circulă prea jos „fleş-căit“.

Sborul la accelerați este în „tirbușon“ la lenți în „plutire“.

În cultivarea porumbeilor sburători este importantă închiderea cuștei, despre care va fi vorba în altă parte.

Când văd sburând deasupra mea un grup de porumbei eu imediat pot spune, sunt oare ei învârtitori, virageuri sau căzători. Acest scop l-am urmărit în descrierea mea.

Cresterea porumbeilor învârtitori și virageuri este cu mult mai grea decât acelor de lux de oarece trebuie să cultivăm calități interne, pânăce la cei de lux pondul zace mai ales pe exterior.

Intrucât azi avem specii de sburători foarte bune, nu este bine, ca prin încrucișare, sub steagul nobilității de rase să producem elemente puțin valoroase.

Ambiția mea de crescător mă determină să fac distincție între învârtitor și virageur. Învârtitorul e bun dacă se învârte cel puțin un minimum hotărât, virageurul e bun dacă nu se învârte de loc.

În definitiv așa corecta părerea germană în felul următor: Termenul generic sunt porumbeii căzători. Aci aparțin învârtitorii. Apoi virageuri (fără învârtiri.) Acești din urmă au o categorie: excursioniștii, cari fac sboruri foarte îndepărtate. Deci a nu se confunda învârtitorii cu virageuri și cu excursioniștii, cari sunt porumbei de poștă cu proprietatea de-a sbura foarte departe.

Sapientia satis.

■■■■■■■■■■

3. A csapat létszámának állandósága, nem változtatása (ma ezt nem hajtom, holnap azt), kivételt képez persze a fiatalok bevonása, a rontók kizárása;

4. rontó kiselejtezése, ilyenek a kószálók, elmaradók és szállítók;

5. tömör csapat egyszerre szálljon fel és le.

A magánrepülés kevesebb feltéltet kíván, a csoportrepülés kényesebb.

A repülés maga jó, ha a röpgalamb vagy csapat 5 perc alatt a tünöben van és gyakorlatát lehetőleg a tünöben végzi. Kevésbé jó, ha többszörös toronymagasságyra leereszkedik és rossz, ha alant „lankásan“ kering.

A repülés a gyorsrepülőknél „furdásszerű“, lassurepülőknél „golyázás“, tempós.

A röpgalambászat külön kelléke a csapó megválasztása, amiről máskor lesz szó.

*

Amint feletem lebegő galambfalkát látom, rögtön tisztában vagyok milyen röpgalambok azok, forgók, vagy keringők vagy kerülők. Ennek megismerhetését szolgálja közleményem, melynek kiegészítésül a következőket közlöm záradékul.

Ugy a forgó, valamint a keringő galambok nevelése számos diszgalambtenyésztést meghaladó külön feltételt bírását igényli, ennél fogva tenyésztésük sokkal körülményesebb és nehezebb. Diszgalamboknál a külső igen alapos támpontot ad, emitt azonban a belső tulajdonságok felismerése szükséges.

Miután ma már alapos tudással kitenyésztett röpfajtánk vannak, új fajták előállítására jégében, különösen nem szakértők által az amugy is rosszra mindig inkább hajlammal bíró anyagunkat rontani, felesleges.

Tenyésztői önértzet kényszerít arra, hogy a forgó és keringők között választalat emeljünk. Forgó akkor jó, ha legalább egy bizonyos minimumot forog; keringő pedig, ha forgás nélkül repül.

Végeredményben a német kijelentést így javítanám. Általános meghatározás a röpgalambászat, a röpgalambok. Ezeknek kategóriájába tartoznak a forgó galambok (Lautant kivéve) mint röpgalambok.

treicher, Italiener, Schweitzer und Deutschen Millionen aus der Zucht von Ziegen, Kaninchen, Tauben, Meer-schweinchen verdient; in Deutschland züchtet man ausserdem auch allerhand Pelztiere für wertbare Pelzwaren.

Die Taubenzeit selbst war bei uns mehr als Sport beliebt, aber die wirtschaftliche Seite war niemals in Anspruch genommen. Die deutschen, tschehischen und amerikanischen Wirte haben schon seit langem eingesehen, dass die Tauben eine billige und ausgezeichnete Fleischquelle sind. Die grossen Hühnertauben werden viel verbraucht in Frankreich, Deutschland und Belgien.

Die Tauben werden nicht nur als Junge verzehrt, in Wien, Berlin und Paris werden sie in Tausenden — als Wachtel und Rebhuhn gegessen. Die Gasthäuser kaufen gepützte und konserwierte Tauben, darum aber gelangen sie auf der Speisekarte als tenre und elegante Wachtel o. Rebhuhn Braten. Nach Paris kommen grosse Haufen erfrorenen und konserwierten Tauben, selbst verständlich nachdem die Eingeweide entfernt worden sind.

Ausserdem kann man die Tauben in einer bei uns unbekanntem, oder wenigstens ungeübten Weise. Die geschickten tschehischen Frauen verstehen aus den Flügel, Schwänzen und Hauben die Anfertigung von schönem Hutschmuck. Sie gehen bis dahin, dass sie diese Feder selbst färben und sie den eiteln Frauen als teure und seltene Papagein oder andere exotische Vögel verkaufen. In der Tschechoslowakei ist dieses eine verbreitete Industrie und ganze Dörfer beschäftigen sich und leben von ihr.

Ebenso steht die Sache mit der Kaninchenzucht; auch hier ist es möglich das nützliche mit dem Sport zu vereinigen. Bei den ungeübten Züchtern kann es vorkommen, dass nicht gelungene, unreine, gekreuzte Rassen entstehen; soll er nun diese vernichten? Nein, in Gegenteil es wäre sehr wünschenswert die Massenzucht, denn heute, wo das Fleisch so ausserordentlich teuer ist, kann ein gut verfertigtes Kaninchen ein wirkliches Genussmittel sein.

✠ Adânc intristați aducem la cunoștință crescătorilor, că distinsul nostru colaborator, bunul și fidelul protector dr. Bela Szörnyü a plecat din rândurile noastre la cele vecinice. Fie-i țarina ușoară.

*

✠ Szomoruan kell megemlékeznünk arról, hogy igen előkelő és művelt munkatársunk, hű pártfogónk dr. Szörnyü Béla az élők sorából elköltözött. Béke poraira!

*

✠ Mit grösster Leide müssen wir uns des Todes unseren vorragenden Mitarbeiter, guten und treuen Mithelfer dr. Szörnyü Béla erinnern. Es steige im Himmel seine edle Seefe.

~~~~~

Ilustrația artistică de pe coperta noastră reprezintă doi frumoși câni, rasa „Dax“, proprietatea D-lui Roșescu, secretarul general al Uniunii „Fauna“.

Cimlapunkon levő művészi kiállításra kép egyetünk főtítkáranak Roșescu Gyula urnak tulajdonát képező két igen szép „Daxli“ kutyáját ábrázolja.

Die Illustration unserer Koperte ist eine Reproduktion nach der originellen Fotografie zweier Daxhunde. Sie gehören dem Obersecretär der „Fauna“ Herr Julius Roșescu.

~~~~~

Másik kategóriája a keringő galambok (nem forgók). Ez utóbbi egyik fajtáját mert egyenes irányban nagy területeket kerülnek meg, kerülőknek nevezném (i. l. posta). Amikor tehát röpgalambokról szólok értem alattuk a forgó, nem forgó (keringő) és kerülőket; amikor keringőkről szólok, nem értem alattuk a forgó és kerülőket; végre amikor kerülőkről szólok, speciel a nagy területeket bejáró galambokat értem.

Sapientis satis!

(Vége.)

~~~~~

Figyelmeztetjük a német tenyésztőket, hogy a mennyiben eddigi fáradságunkra, miszerint német nyelven is kiadtuk a lapot, egyáltalában semmiféle buzdítást nem kapunk előfizetés vagy más segély útján, jövőre, ha ezen helyzet nem változik, kénytelenek leszünk a német szöveget beszüntetni.

Szerkesztőség.

~~~~~

CLUJ RÖVIDCSÖRŰ KERINGŐ kék, preckelt és éztüst színben gyöngyszemmel eladók. 10 db 1000 lei. Fauna, Calea Moșilor 21.

~~~~~

Bei uns züchten Kaninchen am meisten die Dilettanten und Kinder; man hat vielmehr für das Auge, als für den wirtschaftlichen Nutzen gearbeitet. Es ist wahr, dass die reinen Rassen für den Züchter grosse Werte sind, aber für den Fleischgenuss und Experimentierung sind die Kreuzrassen auch sehr geeignet. Das Kaninchen kann sehr vielfach verwendet werden: Sein Pelz in eigener oder künstlicher Farbe ist ein Luxusartikel; Haare dienen zur Anfertigung von schönen Hüten; sein Leder ist besser und leichter bearbeitbar als das der Schafe; sein Fleisch nach Vorbereitung oder ganz einfach ist ein ausgezeichneter Braten. Also müssen wir unsere Züchtereien so einrichten, dass nützliches und unterhaltendes vereinigt werde.

Mein Ziel ist die Beschreibung der Kaninchenzucht, mit all' seinen Ästen im Ausland, der verschiedenen Verfahren für die Herstellung und Verwertung der erzielten Produkte. Wir möchten ein glückliches Land sein, wenn die Kaninchenzucht bei uns dieselben Wege nehmen wollte, wie in Frankreich, Deutschland, oder insbesondere wie in Belgien.

~~~~~

Rassa gănilor Orpington. — Az orpington tyukfaj.

— Silviu Perian. —

Sa format prin curcire de cătră Mr. William Cook la ferma sa renumită „Orpington House“ din St. Mary-Cray (Anglia) dela anul 1886, rasele din cari își are originea nu se cunosc, deoarece prasi-torul lor Cook, a dat intenționat indicațiuni eronate, pentru a deruta cunoașterea adevăratei origini. Cert e, că la fiecare varietate a întrebuițat sânge diferite, deoarece-ce la început sau observat diferențe în conformațiuni cari au putut să dispară numai după o reproducție mai îndelungată.

La prăsirea rasei Orpington să are în vedere în primul rând: Conformațiunea, și numai după aceea: culoarea.

Lungimea, lățimea și înălțimea taliei sunt aproape identice, corpul bine încheiat, indelat, de formă — pătrată — rotundă (butucunoasă).

•Capul cocoșului e mic, cel mult mijlociu, rotund; ciocul puternic, recurbat, alb sau închis în raport cu culorile penelor, creasta simplă, mică, cu creștături drepte, mici și egal dințate; fața și obrăjii sunt de culoare intensă-roșie, bărbiiile mijlocii și rotunjite, gâtul mijlociu, abundent împănate, din care cauză se pare mic și lat. Corpul cu un piept larg, plin, bine rotunjit, cărnos și adânc, spinarea foarte

Keresztelés után keletkezett a Villiam Cook féle híres Majorban: „Orpington House“, Mary-Cray-ban, Angliában 1886-ban. Azon fajok melyekből származik nem ismeretesek, mert Cook termelő hamis adatokat mondott be azon célból, hogy az igazi eredetet elfedje. Tény az, hogy minden válfajnál különböző vért használt, mert eleinte a tyukok szerkezetében olyan különbségeket találtak, melyek csak hosszabb továbbültetés után tűnhettek el.

Az orpington faj termelésénél elsősorban az alak veendő tekintetbe és csak azután a szín.

A test hosszúsága, szélessége, magassága majdnem egyforma, erősen formált, vaskos, kerekded-négyszet alakú.

A kakas feje kicsiny, legfeljebb közép nagyságú, kerek; csőr erős, görbült, fehér vagy sötétebb (a tollhoz viszonyítva); taréj egyszerű, kicsiny, egyenes, kicsiny és egyenlő ráncokkal. Arc és pofák élénk-pirosak, tokák közepesek és kerekdedek, nyak közepes, bő tollazattal, minőfogva kicsinek és szélesnek tűnik. A mell széles, telt, igen kerekded, husos és mély. A hát igen széles, leginkább a vállakban és igen szép nyereg alakja van, melyet a nyaki tollak kölcsönöznek: ezért a hát rövidnek

lată, mai ales la umeri, care fiind acoperită de penele dela gât și cupă, are un aspect frumos în forma ascendentă de seauă, încât se pare că ar avea o spinare scurtă. Coadă de mărime mijlocie, trebuie să fie bine rotunjită, în formă de semicerc, aripile mici ținute sus, bine strânse de talie, picioarele mijlocii, mai mult mici, golașe, corăspund culoritului închis sau deschis. Culoarea pielei și cărnei e albă.

Găina are talia mai bine rotunjită și mai butucinoasă ca cocoșul, spinarea abundant acoperită de pene și fulgi, coada scurtă și bine legată, creasta mult mai mică.

Penajul e abundant, fin și des, spinarea, crupa și pulpele sunt acoperite abundant formând un fel de perini rotunjite.

Regiunea digitală cuprinde trei degete principale și unul rudimentar mai mic așezat îndărăt.

Greutatea cocoșului 5 kgr., a găinei 3 $\frac{1}{2}$ kgr.

Se prădesc în 9 culori diferite din cari 5 culori simple și 4 combinate.

Varietățile cele mai răspândite sunt: Galben, alb și negru.

Culoritul la varietatea galben: e galben viu intens deschis sau mai închis, penele la gât și spinare au un luciu deosebit, atât fulgii cât și cotoarele penelor trebuie să aibă culoarea galbenă. Culoarea albă în pene trebuie evitată, puțin negru în aripi și penele din coadă e admisibil, însă nu va întruni la apreciere cele 30 puncte pentru culorit la cocoș. Puțin roșu în aripi și spinare admite ceea-ce înfluințează în bine asupra culorii urmașilor. Culoarea galbenă spălăcită sau roșie în penaj e în detrimentul aprecierii, creasta, fața, urechile și bărbuile la culoritul negru, alb și galben sunt intens-roșu.

Ciocul la varietatea galbenă e alb sau culoarea osului, la varietatea albă e alb, la varietatea neagră e negru.

Ochiul: la cele galbene e portocaliu-roșu, galben și brun, la cele albe: portocaliu-roșu, la cele negre se cere se fie ochiul negru cu irisul brun închis.

Membrele și degetele la varietatea galbenă și albă sunt albe, la cele neagre sunt negre. Talpa și unghiile la toate trei varietățile: albe.

Aprecierea după metoda punctelor:

La varietatea	Galbenă	Albă	Negră
Penajul și nutrițiunea	30	20	10
Capul	5	5	5
Creasta	5	5	7
Fața	3	3	5
Ciocul	3	3	3
Ochii	5	5	5
Pieptul	10	10	10
Coadă	8	3	5
Șalele și spinarea	8	5	5
Membrele și unghiile	5	5	5
Pielea și carnea	5	5	5
Conformațiunea și aspectul general	15	10	15
Statura	3	11	10
Mărimea și greutatea	3	10	10
Total	100	100	100

tünik. A farok kicsiny, félkör alakú; szárnyak magasan a testhez állanak; lábak középszerűek, inkább kicsinyek, csupaszok, váltakoznak a tollak szerint sötétebb vagy világosabb színben. Hus és bőr színe fehér.

A tyúk alakja kerekdedebb és vaskosabb mint a kakasé, háta erősen tollas és pelyhes, farok kicsiny és zömök, taréj sokkal kisebb.

A tollazat igen bő, finom és sűrű, hát, far és combok párnaszerűen vannak befedve.

A lábón három fő ujj és egy kisebb, hátrafelé tekintő degenerált ujj van.

Kakas súlya 5 kg. tyúk pedig 3 és $\frac{1}{2}$ kg.

9 különböző színben tenyésztik, melyek közül 5 egyszerű szín 4 összetett.

A legterjedtebb válfajok a: sárga, fehér és fekete.

A sárga válfaj színezete: élénk sárga szín világosabb vagy sötétebb formában, a nyaki és háti tollak különös fénnel bírnak; a pelyhek és tollak szárai sárga színűek. Tollakban a fehér szín kerülendő, kevés fekete a szárny- és faroktollakban megengedhető, azonban nem teljesíti a klasszikus forma 30. pontját. A kakasnál megengedhető egy kevés vörös szín a háton és szárnyakban; azért is mert ez az utódok színezetére van jó hatással. Halvány sárga vagy vörös szín a tollazatban, leviszi az értéket; taréj, pofa, fül és toka a sárga, fehér és fekete válfajnál tűz-vörös.

A sárga válfajnál a csőr színe fehér vagy csontszíni, a fehér válfajnál fehér, a feketénél pedig fekete.

A szem: a sárgáknál narancs-piros, sárga és barna; a fehéreknél narancs-piros; a feketéknél a szemnek feketének, sötét-barna szivárványhártyával kell lennie.

A végtagok és ujjak a sárga és fehér válfajnál fehérek, a feketénél pedig feketék. Talp és köröm mindhárom válfajnál fehér.

Elbírálás a pontok módszere szerint:

Válfaj	sárga	fehér	fekete
Tollazat és táplálkozás	30	20	10
Fej	5	5	5
Taréj	5	5	7
Arc	3	3	5
Csőr	3	3	3
Szem	5	5	5
Mell	10	10	10
Farok	8	3	5
Hát és derék	8	5	5
Végtagok és körmök	5	5	5
Hus és bőr	5	5	5
Aikat és ált. kinézés	15	10	15
Alak	3	11	10
Nagyság és súly	3	10	10
Összesen	100	100	100

Sulyos hibák:

Mindennemű eltorzulás, hosszú, sárga és gyátság láb, sárga ujjak vagy körmök, fehér a fülek tollazatában.

Defecte grave:

Orice diformățiune, picioare încălțate, lungi sau galbene, degete sau unghii galbene, alb în penajul urechilor.

Varietatea albastră, culoarea albastră, cu excepțiunea penajului la gât la cocoș și găină, și a spetei, spinarei și crupei la cocoș, care e de o culoare strălucitoare în negru, albastru-purpuriu. În prezent e prăsită de puțini amatori, coloritul standard fiind foarte greu de obținut.

Varietatea roșie, culoarea intensă roșie și castaniu roș cu fulgi roș închis, e un produs al crescătorilor germani, prin crucirea orpingtonului galben închis cu Suffer roșu, Rhod-Islande și Wyndotte culoarea campină (potarnichi). Întâia oră a fost expus la München în anul 1905.

Varietatea tricolor sau porțelan numite de prășitorul lor W. Cook („Diamant lubile“) *Diamant*, expusă pentru întâia oră, ca omaj, cu ocaziunea jubileului reginei Angliei, fondul penei e de culoarea maro (brună) (culoarea coajei de nucă) penele sunt erminate cu negru, ear bordurile și vârful penelor e alb, la cocoș fondul penei e auriu sau culoarea mahagonului deschis, la gât șeale și aripi puțin negru penele din coadă în majoritate negre. Ciocul și picioarele albe. E o pasăre frumoasă și maestosă, și chiar din acest motiv e foarte greu de prășit în colorit pur.

Varietatea erminată. Culoarea albă și neagră erminată în părți egale în întregi penajul.

Varietatea porumbacă, au apărut acum 15 ani, în Anglia ciocul și picioarele albe sau culoarea osului.

Varietatea cenușie. (cul. potarnichie) de origine din Germania, prăsită acum 9 ani, în culoare e la fel cu Livorno (italiană) cenușie.

Rassa gănilor Orpington, se prășește ca fiind de utilitate mare, și având un aspect frumos și majestos, pentru calitățile ei bune stând în fruntea păsărilor domestice. Carnea lor e excelentă și se îngrasă foarte ușor, ouăle mari în greutate de 65—70 gr. (anual cca 150 ouă) bucurându-se de o deosebită reputație, ca ouătoare de iarnă.

Se folosesc cu succes pentru îmbunătățirea raselor comune.

Kék válfaj: szine kék, kivételt képez tyuknál és kakasnál a nyak tollazata, kakasnál a hát, derék és far tollazata, mely feketébe játszó — biborkék. Jelenleg kevesen tenyésztik, mert a standard-szin nehezen sikerül.

Vörös válfaj: szín erősen piros, gesztenyés piros, sötét vörös pelyhekkal; a német tenyésztők termelése, melyet a sárga orpingtonoknak vörös Luffer-, Rhod-Islande és kender magos Wijandotteval való keresztezés útján nyertek. Először 1905-ben Münchenben lett kiállítva.

Három színű vagy porcelán válfaj: melyet W. Cook tenyésztő „Diamant lubile“-nek nevezett, először mint tiszteletpéldány, Anglia királynője jubileuma alkalmával lett kiállítva. Az alapszín barnás (díjohéj szín) a tollak feketével vannak petytyezve, a tollak széle és hegye pedig fehér. Kakasnál a tollak alapszine arany-sárga vagy világos mahagoni-színű, nyak derék és szárny kevés feketével, farktollak legtöbb esetben feketék. Csőr és lábak fehérek. Egy igen szép és impozáns szárnyas, és épp ezért nehéz tiszta színben tenyészteni.

Pettyes válfaj. Szine fehér és fekete ami egyenletesen az egész tollazatra van elterjedve.

Galamb-színű válfaj, most 15 éve került ki Angliában, csőr és láb fehér vagy csontszínű.

Hamvas válfaj. (fürj szín) Németországi eredetű, 9 éve tenyésztik szine olyan mint az olasz Lúvornó-é.

Az orpington tyuk faj igen nagy hasznót hozó szép és impozáns, és kválitásai miatt a házi majorság királyának lehetne nevezni. Husuk igen kitűnő és könnyen hizlalhatók. Évente körülbelül 150 drb. 65—70 gr. sulyu tojást tojnak, és igen jó télitójók.

A közönséges fajok javításához igen szép eredménnyel használható.

TISZTESSÉGES ÁRÉRT MEGVÉTELRE KERESSEK 2:2 prima angol parokást és 2:2 prima angol begyest. Begyeseknél lábmagasság 18—20 cm., normális lábtollazat, jó állás. Szín nem játszik szerepet, csak tenyészképesek legyenek. Zapodean Demeter, Szovátafürdő 445.

Die Mauser.

Das Hausgeflügel hat mit dem Wechsel seines Gefieders begonnen. Indem auch das Herbstwetter sehr unbeständig ist und die Nächte kalt sind, schreitet die Mauser nur langsam vorwärts. So sollten wir vor allem diesen Federwechsel durch eine vernünftige Ernährung der Tiere fördern.

Früh sollen wir Grünzeug reichen (Erdäpfel, spriessenden Hafer und Fleischreste) eventuell mit Maisschrott (grob gemahlten Ku-

kuruz). Wir sollen aber nicht zu viel den Tieren reichen, damit sie noch halbhungrig nach Futter suchen sollen, wobei ihnen diese Bewegung und das Scharren die zuträgliche Körperwärme fördern wird. Am Mittag streuen wir den Tieren ausreichend Kukuruzkörner, die Tiere können fauler sein, da ja auch die Temperatur wärmer ist. Des Abends reichen wir leichtes Futter, Hafer und Gerste.

Der Geflügelstall (Verschlag)

soll den Tieren vor allem Schutz gegen Wind und Zugluft bieten, doch soll eine Lüftung des Stalles dennoch ermöglicht sein.

Während der Mauser, die geraume Zeit oft dauert, ist besonders auf Reinlichkeit der Stallungen und darauf zu achten, dass das Geflügel insektenfrei bleibe. Zur Erzielung eines frischen, reichen, glänzenden Federschmuckes trägt insbesondere noch die Verfütterung von Knochenmehl bei.

Ovulul și spermatozoidul. (Sământa femească și bărbătească.)

— Doctorand Ionel Costin. —

Dacă sădim în pământ un bob de fasole, nu peste mult răsare o plantă care se aseamănă complect cu aceia dela care s'a cules bobul. Și cum din fiecare bob de fasole răsare totdeauna fasole și nicicând grâu sau cartofi, noi trebuie să presupunem, că în acel fir de fasole există preformată dela început planta, care se va desvolta mai târziu, și că aceasta plantă este totdeauna asemănătoare cu aceia, care a purtat rodul sădit. Este deci în sămânță o părțică, care trăește în mod ascuns, care continuă în mod latent viața plantei dela care a pornit și care ajunsă în împrejurări favorabile poate da naștere acestei vieți. Acest secret al germinației îl găsim și la animale. După în perecherea alor doi iepuri, iepuroaica rămâne însărcinată, și dă naștere peste cât va timp la iepurași, cari se aseamănă cu mama și tata lor. Cari sunt elementele din cari pornesc aceste ființe vii, din ce se desvolta ele și cum se esplică asemănarea cea mare între părinți și copii, iată obiectul articolului de față.

La baza fiecărei ființe animale stau două celule, doi corpusculi mici, vizibili numai cu măritorul (microscopul). Din împreunarea acestor corpusculi se plămădește o mică vietate, care crește, — crește până ajunge de-a lua forma și structura părinților și de-a putea continua viața individuală. Aceste două celule sunt: ovulul și spermatozoidul.

Ovulul sau oul este sămânța feminină, iar spermatozoidul este sămânța masculină sau bărbătească.

Aceste două celule, cari se chiamă cu nume comun *celule sexuale* diferă dela animal la animal, dar au și caractere comune. Vom descrie întâi caracterele generale ale ovulului, apoi pe cele ale spermatozoidului, descriind la urmă clasificarea acestor celule după formă și structura pe care o prezintă la diferite animale.

Ovulul este o celulă mare, rotundă care este inconjurată pe din afară cu-o peliță foarte subțire, care se poate asemăna cu coaja unui bob de strugure. Aceasta peliță se chiamă *membrana ovulului*. Aci trebuie și cred că este merit să notez, că sub ou nu trebuie să înțelegem numai ouă de găină sau de paseri, ci trebuie să înțelegem celula sexuală feminină dela toate animalele, fie ele paseri, manifere, reptile, serpi, insecte, vermi etc. În interiorul acestei membrane se găsește o substanță oleioasă, cleioasă, transparentă și elastică, care este purtătoarea vieții și care se chiamă *protoplasma*. Protoplasma are cea mai complicată structură chimică observată până aci în știință și nu se poate reproduce pe cale artificială; tot secretul vieții se învârte în jurul acestei protoplasme și când vom ajunge să-o putem face în laborator, vom putea zice, că putem creia în mod chimic viața. În mijlocul protoplasmei este un corp mai solid, mai

Női pete és férfi csira.

— Doctorand Ionel Costin. —

Ha földbe ültetünk egy babszemet, nemsokára egy növény kel ki, mely teljesen hasonló az anyanövényhez. És mivelhogy babszemből mindig csak bab és nem kel ki sohasem buza vagy krumpli, fel kell tételeznünk, hogy azon babszemből a leendő növény már eleve benfoglaltatik, hogy a leendő növény, mely teljesen hasonló lesz az anyanövényhez, mintegy preformálva lappang ott. A magban van tehát egy részecske, mely rejtett módon él, mely lappangva folytatja anyja életét, mindaddig, amíg kedvező körülmények közé kerülve egy új növénynek életet nem ad. A továbbültetés ezen miszteriumát az állatoknál is megtaláljuk. Két nyul párosítása után a nőtény teherben marad és nemsokára fiókákat szül, melyek teljesen hasonlóak az apjuk és anyjukhoz. Melyek azon képletek, amelyekből ezen élőlények kiindulnak, mihől fejlődnek ki és hogyan magyarázható szülők és gyermekek közti hasonlóság, erről fog jelen cikkem felvilágosításokat adni.

Minden élőlény két sejtből, két kis, csak erős nagyítóval látható (mikroszkop) testecskéből indul

ki. Ezen két sejt egybeolvadásából keletkezik egy élőlény, mely folyton nő és fejlődik, míg eléri azt az érettségi fokot, hogy alakjánál és szerkezeténél fogja egyéni életet folytathasson. Ezen két sejt a női pete és a férfi csira.

Ezen sejteket közös néven nemi sejteknek nevezik és dacára annak,

hogy különböznek a különböző állatokkal együtt, közös jellegeik is vannak. Le fogjuk vázolni a peték közös jellegeit, majd a férfi csirakét, legvégül pedig az állatvilágban előforduló és a nemi sejteket illető differenciákat fogjuk leírni.

A női pete vagy tojás egy nagy kerek sejt, mely kívülről egy finom hártával van beborítva. Ezen hártya egy szőlőszem hártájához hasonlítható. Neve: sejt-hártya. Megjegyzendő, hogy a természettudományokban, tojásnak nemcsak a tyúk vagy madár tojás értendő, hanem minden más állatnak női petéje is. Ezen sejt-hártján belül egy olajosan és ragadósan folyó, átlátszó és rugganyos anyag van, a *protoplasma*. A protoplazmának eddig észlelt leghonyolultabb vegyi szerkezete van és mesterségesen nem állítható elő; az élet titka ezen protoplasma körül forog és mikor elérjük majd azt az időt, hogy mesterségesen tudjuk előállítani, bátran mondhatjuk, hogy életet teremtettünk. A protoplasma belsejében egy keményebb, sűrűbb testecske foglal helyet, mely színével egy gyümölcs magvához hasonlítható *sejtmagnak* nevezetük vagy a petében speciálisan *petefoltnak*. Amíg a protoplasma az élet általános hordozója, mely magában hordozza az élet egzisztenciáját, addig a mag az egyéni tulajdonságok hordozója és egyszersmind az öröklődő jellem vivője. Hogy jobban megértsük ezt a dolgot, jelezzük, hogy a petemagjában

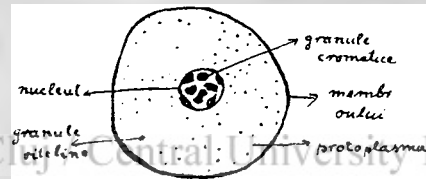

Fig. 1

vâscos, care s'ar putea asemăna cu sâmburele unei cirașe. Acest corp se chiamă *nucleu*, sau pata germinativă. În timp ce protoplasma poartă viața închisă în sine, viața ca proprietate generală, poarta în sine însuși faptul că, viitoarea ființă va fi dotată cu „viață“, nucleul este sediul proprietăților individuale, este purtătorul caracterelor ereditare. Ca să fiu mai clar, ași putea zice, că în nucleu se găsește în miniatură ființa de mai târziu, că infinit de micile părți ale nucleului cuprind în sine germinii, cari vor determina, ca ființa ce se va naște să semene cu mama ei. Nucleul face, purtând în sine afară de forma și structură trupească, și caracterele spirituale și intelectuale ale mamei, încât chiar proprietățile sufletești să treacă la urmași. Cu aceasta chestiune ne vom ocupa de altfel mai mai de aproape la capitoul „Ereditatea“. Ca structură nucleul este compus din o serie de granule, cari se chiamă *granule chromatice*, adica granule colorabile (vezi fig. 1.).

Vedem deci, că oul are aceste trei părți, foarte importante: membrană, protoplasmă și nucleu. Dar se mai găsește în ori ceva: este o substanță care servește embrionului ca aliment. Aceasta substanță se află în interiorul protoplasmei, ca niște grănule fine, granule de grăsime numite *granule viteline* (dătoare de viață). Deci trebuie să facem o precisă distincțiune între protoplasmă și granulele viteline. Protoplasma e materie vie, e ceva ce trece neschimbat în celulele viitorului embrion, granulele viteline din contră sunt pur și simplu niște pricături de grăsime, cari servesc nutriției embrionului, până ce el își poate câștiga alimentele pe altă cale. Figura de mai jos să ne servească pentru complectarea și ilustrarea descrierii.

Să trecem acum la descrierea *spermatozoidului*. Spermatozoidul este celula sexuală masculină este sâmbânta bărbătească, care fecundează oul. Sperma care o ejaculează animalele și omul conține foarte multe firioare fine, cu un capăt mai gros, lungărețe și cu-o coadă flottantă, mișcătoare, ca coada unui mormoloc de broască. Aceste firioare foarte mici, cari au abia 5-10 M lungime (1 M = 1 micron = a mia parte dintr'un milimetru, este măsura folosită în microscopie) se chiamă spermatozoizi, adica animale din spermă. Ce privește spermatozoidul noi putem distinge la el trei părți: un cap, un gât și-o coadă. Capul spermatozoidului este compus din substanță *nucleară* este adica nucleul. Și aci, ca și la ovul, nucleul transmite proprietățile individuale dela tată la urmași. Gâtul spermatozoidului este un organ în care se află *corpusul central*. Acest corpuscul central nu se află în ou numai în spermatozoid. Ca să espic rostul acestui corpuscul central voi aminti că după ce spermatozoidul intră în ou, aceasta celulă se divide (se împarte) în două, apoi în patru, în opt etc. Creșterea embrionului se bazează deci tocmai pe aceasta diviziune continuă a celulelor rezultate din ou. Care

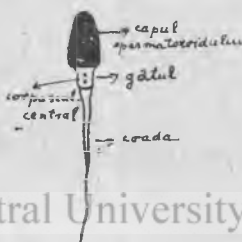

Fig. 2

a leendő élőlény miniatűr képe befoglaltatik és hogy a mag végtelen kicsiny részecskéiben a szülőkhöz való hasonlóság csirait viseli. Sőt nemcsak a testi és alaki tulajdonságok szállnak át a mag utján az utódokra, hanem a lelki jellegek is (jószág, értelem, tehetség stb.). Ezen dologgal különben „Öröklés“ című cikkemben bővebben fogok foglalkozni. Ami a mag szerkezetét illeti, belsejében *chromaticus* azaz testődő rögöket találhatunk.

Ezen három fontos részen kívül: hártya, protoplazma és sejtmag, a női pete még egy negyedik elemet is tartalmaz: az ugynevezett *szikszemcséket*. Ezen szikszemcsék a fejlődő embrió táplálását szolgálják és szerkezetükre nézve igen finom kis zsircseppekhez állnak közel. Erősen kell elhatárolnunk a protoplazmát ezen szikszemcséktől: a protoplazma maga az élő anyag, a szik pedig csak holt táplálék, mely az embriót táplálja addig, míg saját maga képes élelmet szerezni magának. Lenti ábra, mely a női petét ábrázolja, jobban felvilágosít minden leírásnál. (L. Fig. 1.)

Térjünk most át a férficsira leírására. A férficsira nem más, mint az ugynevezett *ondósejt*. Az állat és ember által kilövelt ondóban számtalan apró kis fonálkát találhatunk, melyek nem mások, mint az ondószálak vagy ondósejtek. Ezen sejteknek hosszukás alakjuk, egy vastagodó fejrészsel és egy folyton vékonyodó farkrészsel van. Farkuk igen mozgékony és durván egy békalárvára emlékeztetnek. Ezen fonálkák alig 5-10 M hosszúak (1 M = 1 mikron = 1 milliméter ezredrésze a mikroszkópiában használatos mértékegység.) Az ondófonálon három főrészt lehet megkülönböztetni: a fej, a nyak és a fark. A fej anyagból van es a magot jelképezi. Itten is, akár csak a petesejtnél a mag hordozza az öröklődő tulajdonságokat. Az ondósejt nyaka egy szövet visel magában, az ugynevezett *központi testecske*. A petében nincs ilyen központi testecske, csak az ondószálban. Megmagyarázom, milyen szerepe van ezen központi testecske. Tudjuk, hogy a női pete és férfi ondó egyesülése után a keletkező sejt oszlani kezd és folytonos oszlásából nő a magzat. De ezen oszlás csak akkor kezdődik meg, ha a petébe egy ondósejt hatol be. Miért nem oszlik a pete ondósejt nélkül? Azért, mert az oszlásra a parancsot a központi testecske adja, ilyen pedig a petének nincsen és csak az ondósejt hozza be a petesejtbe. Az ondószálnak a női petébe való behatolása pedig: a megtermékenyítés. A megtermékenyítés részleteivel jövő számban levő cikk fog közelebbről foglalkozni. Ami az ondósejt harmadik szervét, a farkot illeti, arról az a mondanivalónk, hogy egy finom protoplasma fonál, mely a sejt mozgásait segíti elő folytonos jobbra-balra való csapkodásával. (L. Fig. 2.)

Ismerjük tehát a női pete és férfi ondósejt általános jellegeit, lássuk mostan, mily alapon különböznek ők a különféle állatfajoknál. A petével kezdjük itten is.

este forța, care este elementul propulziv, îndemnător la aceasta diviziune? Este tocmai corpusculul central adus în ou de spermatozoid. Ori, cum oul nu are acest corpuscul, el nu se va putea divide, decât dacă spermatozoidul intră în dânsul; de-acii urmează, că numai ouăle fecundate sunt capabile de-a da naștere la ființe vii. Deja de acum putem spune, că fecundația este intrarea spermatozoidului în ou. Mecanismul mai intim al acestui proces îl vom descrie în capitolul intitulat „Fecundația” din numărul viitor. Coadă spermatozoidului în fine este un filament, care se subțiază gradat; ea este compusă din protoplasmă. Cu coada aceasta spermatozoidul este în stare să facă mișcări foarte vii. (Fig. 2.)

Cunoaștem deci, care este structura ovulului și spermatozoidului în general. Să vedem acum ce caractere speciale prezintă fiecare din aceste formațiuni la diferite animale. Pentru a fi consecvenți vom descrie și aci în primul loc ovulul.

Știm, că în oul se găesc niște granule de grăsime numite granule viteline. După cantitatea de granule viteline, cari se găesc în diferite ouă noi vom clasa ouăle în trei categorii: ouă fără granule viteline, cu puține granule viteline și în fine cu multe granule viteline. Fără granule viteline sunt ouăle de vermi; cu puține granule viteline sunt cele de manifere și cele de ou. Cu multe granule viteline sunt ouăle de broaște, pești, paseri. Știm cu toții cât de bune sunt icrele: aceste icre nu sunt altceva, decât ouă de pește pline cu aceste granule de grăsime. Ce explicație vom da noi faptului, că la manifere granulele viteline sunt puține, iar la paseri și pești sunt foarte multe? Explicația este foarte simplă. Granulele viteline au rolul de-a nutri embrionul până ce el își poate câștiga alimentele pe altă cale. Știm, că mamiferele poartă embrionii în interiorul corpului lor până la naștere. Aci embrionul se nutrește cu sânge direct dela mama sa. Dar oul de pasere sau de pește este depus. Și după terminarea cloceii animalul ese afară capabil de-a se alimenta din mediul exterior. Până la aceasta dată însă cu ce s'a nutrit? Cu granulele viteline adunate în număr foarte mare în interiorul oului din care a eșit. Deci oul de mamifer, embrionul nutreându-se cu sângele mamei sale, nu are lipsă de aceste granule, în schimb oul de pește sau de pasere, nutrește embrionul până ce ese din ou cu aceste granule. Gâlbenușul ouălor de pasere este o mare cantitate de granule viteline; celula, ovulul propriu zis este numai partea acea mică dela periferia gâlbenușului cunoscută sub numele de: bănuțul oului. Albușul, coaja etc. sunt numai porțiuni accesorii, menite să apere ovulul.

În ce privește diferențele spermatozoizilor la diferite animale, ele se bazează pe forme diferite ale capului.

Capitolul viitor vom descrie în detaliile sale importantul fenomen al fecundației, fenomenul de bază al tuturor existențelor.

Eladó fajgalambok u. m. antwerpeni posta, fecskegalamb, fehérsapkás kék papgalamb, Schmalkaldeni szecsenfejú dajkának való keresztezések fajgalambokhoz. Megvételre keresek nagytestű török galambot. Selley Lajos Pereceiu (Perecsen) Szilágy megye.

Láttuk, hogy a petében szikszemcsék vannak. Ezen szikszemcsék mennyisége szerint: sziknélküli, kevés szikű és sokszikű petéről beszélünk. Sziknélküliek a férgek tojásai; kevészikűek az emlős állatok és az ember petéi; sokszikűek a béka, hal és madártojások. Felmerül az a kérdés, miért van egyes állatfajoknak kevészikű, másoknak pedig sokszikű petéje. A felelet nagyon egyszerű. Az emlősök megtermékenyített tojása az anya testében marad és fejlődéséhez szükséges táplálékot az anya vérkeringéséből veszi. A halak, békák és madarak lerakják tojásaikat, és kotlás alatt a fejlődő magzat a petében felhalmozott szikszemcsékből táplálkozik. Az emlőspetében tehát felesleges a szik, a halak, madarak és békák petéiben pedig a legfontosabb elemet képviselik. A madártojás sárgája sem egyéb nagymennyiségű szik felhalmozásánál; a pete itten mint a sárgán levő kis pont van csak képviselve. A tojás fehérje és a tojáshéj csak a petét védő szervek.

Az ondósejtek különbségei fej alakján alapulnak: ugyanis a különböző állatoknál az ondószál feje más és más alakú.

Jövő cikkemben a megtermékenyítést fogjuk tárgyalni, ezen az élet legfontosabb jelenségét.

Goga Octavian levele a „Fauna“-hoz.

Fordításban itten közöljük lapunk első oldalán megjelent vezércikket, melyet Goga Octavian, volt miniszter, a románság nagy harcosa irt számunkra:

Uram!

Megkaptam b. levelüket, mellyel tudomásomra hozzák, hogy a „Fauna“-szövetség patronusának való megválasztásával tüntettek ki.

Az ígazat megvallva, az első pillanatban azt hittem, hogy egy pár udvarias szóval kell válaszolnom, hivatkozva sokoldalú elfoglaltságomra, kijelentvén, hogy az új terhet nem tudnám elfogadni. Megmonava azonban az ígazat, a különféle jellegű és jellemű egyesületek nem igen vonzának, mert hogy ezekben jól be tudjunk illeszkedni, különböző kisebb-nagyobb lelkiismereti tranzakciókon és eléggé fárasztó lelki engedményeken kell keresztül mennünk...

Amint azonban közelebről szemügyre vettem a küldött folyóiratot, látván, hogy háziállatokról és nem pedig emberekről van szó, lelkem felderült. Mindig nagy részvét vonzott ezen nemes társainkhoz, kik atruizmusból feláldozzák magukat értünk. Idővel vonzalmaim erősebbek lettek. A valóságban azt hiszem, hogy mindazok, akik sokat foglalkoznak az emberekkel, végeredményben igen nagy rajongást tanusítanak az állatok iránt...

Szokásom ellenére, elfogadom tehát különös megtiszteltetésüket, kijelentve azonban, hogy nem vagyok szakember. De azért mégis szívesen veszem szíves utbaigazításait, hogy hasznos lehessenek Önöknek, mert az a mély meggyőződésem, hogy oly eszmének harcosai, melynek megvalósítása hazánk civilizációs kinézését erősen hatványozná.

Sonya.

— Medic-Locotenent **George Bran.** —

Câni lupi originari din Germania sunt o cultivare sistematică a cânilor de stână după metoda introdusă de Artur Meyer și căpt. Stephanitz, cari aveau ca principiu realizarea unei forme plăcute fără sacrificarea utilității speciei. Acești kynologi spre ajungerea acestui scop au înființat la 1899 Schäferhund Verein (S. V.). Astfel cu încetul s'a dezvoltat cânele lnp în forma lui actuală. Intrebuințarea acestei „rasse“ de câni a devenit tot mai multilaterală — așa că azi vedem câni lupi în serviciul de păză și apărare, se întrebuințază la vânătoare, aduc însemnate servicii cași câni de poliție și se poate dresa cași câne sanitar pentru diferite servicii în campanie.

Cânele lup din fotografia alăturată este — în orașul nostru - exemplarul cel care se apropie mai mult de rassa germană a cărei standard a fost stabilit decătră S.V. (München, Mittelstr. 6.). Dresajul acestui câne este o dovadă despre agerimea, cumițenia, îndrăzneala și atenția meruu încordată ce caracterizează rassa. Are antrenamen tatât pentru pază și apărare cât și pentru diferite servicii de campanie cași câne sanitar.

Numele: **SONYA.**

Etatea: 2 ani.

Genul: fem. (fiind împărecheată la 8—18 Nov. cu un câne lup (rassă) la 15 Ian. a avut 9 pui-rassă).

Conformația generală: lungăreț, musculos; vioi și treaz, reagează la orice zgomot mic. Înălțimea 58—60 cm.

Capul în raport cu corpul-proporționat. Nasul tare, buzele turgescențe. Dantura puternică, se împreună bine. Urechile de mărime mijlocie având baza lată, iar vârfulurile ascuțite stând în sus. (Cățul ii până la 4—6 luni poartă urechile atârinate.) Din privire se revărsă o agerime și neîncredere față de străini.

Gâtul de lungime mijlocie, musculos.

Trunchiul. Pieptul adânc dar nu prea lat.

Utóvégre a műveltségnek, mint minden vendégnek, hogy házukba juthasson, az udvarunkon kell keresztülmennie. A „Fauna“ törekvése éppen ezen utat kellemesebbé tenni.

Fogadják őszinte köszönetemet

GOGA OCTAVIAN s. k.

Szonya.

— Medic-Locotenent **George Bran** —

A német eredetű farkaskutyák a Meyer Arthur és Stephanitz kapitány által bevezetett rendszer szerint tenyésztett juhászokutyák, melyek tetszetős megjelenésük dacára is, hasznavehetőségüket se vesztették el. Ezen kynologusok e cél elérésére 1899. évben megalapították a Schäferhund Verein-t (S.V.)

Igy fejlődött ki a farkaskutya az ő mai formájába, többször több oldalú lett a faj használhatósága olyannyira, hogy ma látunk farkas-kutyákat, mint elsőrangú őrkutyát, használják mint vadász-kutyát, számos fontos szolgálatot teljesít mint rendőrkutya és jól lehet betanítani hadiszolgálatban végzendő teljesítményekre.

Mellékelt képünkön levő farkaskutya — városunkban —

— a legszebb példány, mely leginkább megközelíti a S. V. (München, Mittelstrasse No. 6.) által megállapított fajtajelenségeket. E kutyának a betanítása egy erős példája a munkakedvnek, okosság, bátorságnak és szüntelen figyelemnek, ami a fajt jellemzik.

Neve: **SZONYA.**

Kora: 2 éves.

Neme: nőtény (1922. nov. 8—18. párosítva volt faj-farkaskutyával és 1923. jan. 15-én 9 fajkölyke lett).

Általános megjelenés: hosszú, izmos; élénk és éber. Bármely neszre figyelmes. Testmagasság 58—60 cm.

A feje testéhez arányos. Az orr erős, az ajkak feszesekek. A fogazat igen erős és egymásba kapcsolódó. A fülek közepes nagyságúak; a fültő széles, éles hegyben végződő felálló fülek. (Fiatal

Spatele drept și bine dezvoltat. Lungimea trunchiului întrece cu foarte puțin înălțimea (până la umeri). Adeseori se observă unghia de lup la picioarele dindărept, aceasta însă nu denotă puritatea rasei, precum nici lipsa ei nu denotă contrariul.

Coadă este stufoasă ajunge până la articulația tarsiană și se termină într'o mica încovoietură. Poartă coada în jos (niciodată nu o ridică peste orizontal).

Colorarea e diferită variind între negru- și galben-roșiu. Câni-lupi răsă sunt unicolori, sau colorați cu deseme simetrice!

Greșeli de formă: picioare înalte, spate scurt; figură prea ușoară sau prea grea, părul foarte moale. Urechii cari atâră (constant), coada ridicată și încolăcită și alte defecte cari ar avea influență daunătoare asupra posibilității de-al întrebuința.

Porumbelul de Modena.

— George Balassa. —

Mândria columbiculturilor din Anglia sunt virageurii: „tippler“, a colegilor germani virageurii albaștri din Berlin, a unguirilor gușății de Budapesta, iar a Italianilor sunt porumbeii sburători de Modena.

Acei, cari au cetit cărțile de specialitate în chestiunea cultivării porumbeilor, au putut găsi citat adeseori numele vestitului cultivator și scriitor de specialitate, a profesorului Paul Bonizzi din Modena. În cartea de columbicultură a acestui autor, apărută la anul 1876, sunt publicate clișee colorate a acestor porumbei, a căror descriere merge până la cele mai mici detalii și descrie vre-o douăzeci de varietăți ale acestei rase. Unde mai punem, că fiecare din aceste varietăți se mai poate găsi și în culori diferite. Bonizzi consideră în tratatul său acești porumbei ca porumbei sburători și călători. Ilustrațiunile se dau impresia din primul moment, că am avea în fața noastră porumbei virageuri.

Dar culoarea este aceea, pe care o cunoaștem azi la porumbeii de Modena. Nu ni se pare de loc probabil, ce acești porumbei cu penele lor de aripi și coadă atât de lungi, să fi putut face sboruri atât de îndelungate cum le atribuie proprietarul lor.

Prin anii 70 a secolului trecut se vorbea foarte despre sborurile celebre efectuate de cătră acești porumbei la Modena; dar dela sfârșitul veacului trecut încoace, cronică a amuțit despre acești porumbei.

Profesorul Bonizzi mai susține în cartea sa, că e ceva curios în împrejurarea că afară de sbor acest porumbel a fost cultivat și cu privire la colora, iunea penajului. Este deci afară de sburător și pasere de lux.

Porumbelul de Modena trebuie să aibă o figură nobilă, scurtă și îndesată. Penele din aripi și coadă sunt mai scurte, decât la porumbeii banali, iar ținuta este aproape perpendiculară. Așa se vede deci, că desenatorul a greșit la confecționarea ilustrațiunii or, dar este de neînțeles și ne miră, cum Bonizzi a acceptat și tipărit în cartea sa aceste

kutyák 4—6 hónapos korukig lógatva tartják fülüket). Élénk okosság és idegenekkel szemben bizalmatlanság árad ki tekintetéből.

A nyaka közepes hosszúságu, izmos.

A törzs: melle mély, de nem tulságos széles. Háta egyenes és erősen fejlett. A törzs hossza valamivel felülmulja a vállmagasság mértékét. (Gyakran látni a hátsó lábaknál farkaskörmöt, ami nem fajtajelleghoz tartozó ismertetőjel).

A farka bozontoszörű és az ugróizületig ér s a végen hajlott kampót alkot. Ha nyugodt, lehajlítva viseli, de vízszintesnél magasabbra sohasem emeli.

A színe különböző; változva a fekete és a sárgászörös színek között. A faj-farkaskutyák egy színűek vagy szimmetrikusan színezettek.

Hibás alakok: Magas lábak, rövid hát, igen könnyű vagy igen nehézkes alak. Állandóan lelógó fülek; emelt vagy tekert farkok és más oly testi hiányok, melyek hatással lennének a használati alkalmazhatóságra.

A modenai galamb.

— Balassa György. —

Amint az angol röpgalambtenyésztőknek a büszkesége a „tippler“ keringő, a német kartársaknak a „berlini hosszukék“ keringő, a magyaroknak pedig a „budapesti gólyás“ keringő, ép ugy az olaszoknak pedig a „modenai“ röpgalamb képezi az ő büszkeségüket a maga valóságában.

Akik pedig a galambtenyésztési szakirodalmi műveket szorgalmasan olvasták, azok elég sürűn találkozhattak Bonizzi Pál modenai tanár mestergalambtenyésztő és hírneves szakirónak a nevével is. Ez a szakiró az 1876-ik évben megjelent galambtenyésztési szakkönyvében igen terjedelmesen és behatóan leírja a modenai röpgalambokat, s abban színes galamb ábrákkal is lehet találkozni, s nem kevesebb, mint husz alfaját sorolja itt fel ennek a galambnak. S hogy ezek az alfajak külön-külön még különböző színekben is előfordulnak, ez önként értendő. Bonizzi ezeket a galambokat, mint röp- és postagalambokat sorolja fel, illetve írja le az ő galambtenyésztési szakkönyvében. A fent említett könyvében megjelent ábrák e galambokról az első pillanatra a vitorlás galambokra emlékeztetnek bennünket. De a színeződésük rajza ugyan az, mint amilyent ma mi is a modenai galambokon már eléggé jól ismerünk is. Kevésbé hihető előttünk ama állításuk, hogy ezen galambok az ő tulhosszu szárny és farktollazataikkal oly huzamos idejű röpteljesítményeket voltak volna képesek felmutatni, mint amilyeneket neki az ő birtokosaik tulajdonítottak volt.

A mult században a hetvenes évek közepén nagyon sokat és sürűn emlegették volt, a modenai röpgalamboknak röptetési játékait is, hogy mily nagyszabásu s nagy kiterjedésű versenyreptetések tartattak ott, különösen Modenában; de a mult századnak vége óta azonban ezekről a röptetési dolgokról, nem is lehet már hallani többé semmit sem.

figuri. Căci figura nu consună cu textul, iar textul contrazice desenele. Ciocul e de lungime mijlocie, cam puternic; fruntea puțin înaltă. Capul este neted, exemplare crestate încă nu s'au observat. Irisul este de culoare portocalui-galbenă. Ochii șterși, așa ziși nisipoși se observă aderea, dar cultivarea lor este legată de multă atenție. Gâtul în raport cu corpul este de lungime mijlocie, puternic și drept. Peptul este lat boltit; umerii lași; spatele scurt dar neînclinat; aripile sunt scurte, bine strânse la corp și stau pe penele din coadă; picioarele goale, de lungime potrivită; coapsele tari, puțin în afară.

Culoarea e de două feluri: „gazzi“ și „schieta“.

Culoarea de bază la „gazzi“ este albă; capul, gâtul în partea anterioară, aripile, tot astfel coada sunt colorate. Fiecare culoare trebuie să fie saturată, adecă să aibă un luciu metalic. Desenul colorat al capului trece peste frunte, pe două părți a capului și pe față și coboară apoi pe partea superoanterioară a gâtului. Partea posterioară a capului și ceafa sunt albe. Desenul colorat trebuie să aibă o precizie geometrică. Există diferite culori: negre, arămii, cafenii marmorate, roșii, galbene, pestriți cu bleu, gălbui și pestriți cu galben.

Culoarea de bază la „schieta“ este neagră-vineție, parte albastru-gri, aripile galben deschis, sau pestrițe albastre, sau gri deschis, fiecare până având a parte marginea întunecată.

Mai există și porumbei, a căror pene sunt bordurate cu alb, dar aceștia fac parte din varietățile cele mai noi.

Greșeli grave, cari esclud porumbelul de Modena dela expoziție sunt: cioc slab și lung; ochi spălăciți, cari se observă destul de des; la indivizi de culori întunecate pene tarcate; coate albe în aripi; spinare colorată în loc de albă la „gazzi“. Pene colorate pe coapse în loc de albă; picioare figură poarta neestetice, lungăreața, iar primele șapte pene din aripi să nu fie albe.

Partea oficioasă.

DI Dr. I. Costin încredințat din partea sedinței plenare a „Faunei“ ținută la 25 Dec. 1922 s'a prezentat la DI Octavian Goga, fost ministru, prezentându-i alegerea Domniei Sale ca patron al societății. Domnul Octavian Goga a primit aceasta în sarcinara, și ne-a promis a sprijini după posibilitate activitatea noastră. Pentru nrul de față a revistei noastre a binevoit a scrie un scurt dar cuprinzător cuvânt înainte, promițând și acolo sprijinul Domniei Sale. Societatea a înaintat prin Domnul Octavian Goga două memorii către ministerul de Instrucțiuni și către ministerul de agricultură, pentru acordarea unui sprijin bănesc revistei noastre. Rezultatul îl așteptăm zilele aceste.

Bonizzi azt mondja továbbá az ő szakkönyvében, hogy sajátságos valami, hogy ezt a galambot azonkívül még a tollazata szineződésére nézve is kitenyésztették. Tehát ez nemcsak röpgalamb, hanem egyszermind még színes galamb is.

A modenai röpgalamb alakja, a nemes testtartásában, rövid és zömöknek kell hogy bemutassa magát az öt megtekintő galambtenyésztők, szakértők, és kedvelők előtt. Fark és szárnyező tollai rövidebbek mint a parlagi galamboké, testtartása pedig majdnem függőlegesnek mondható. Ugy látszik tehát, hogy a rajzoló tévedhetett itt e galambok képei elkészítésénél; de, hogy Bonizzi miként tudta ezeket elfogadni s ki is nyomtatni, ez igazán megfoghatatlan és érthetetlen valami is előttünk! Az ábra cáfolja a leírást, a leírás ellemond az ábrának! Gondolni lehet itt sokat, amennyi csak jól esik! A csőre közép hosszúságú kissé erős; homloka kevésbé emelkedett. Feje suta vagyis sima, fésűs példányok még nem fordultak elő közöttük. Szemének szivárvány hártája állandóan narancsszín árnyalatot mutat, vagyis sárga az. A törött, ugynevezett homokos szemek bár eléggé sűrűn fordulnak elő közöttük ugyan, de ennek az elkitenyésztését okszerű tenyésztés és kezeléssel feltétlenül keresztül lehet vinniök. Nyaka a testarányához mérten közép hosszúságú, erőteljes és egyenes tartású. Melle széles és jól domborodott; válla is széles; háta rövid, nem lejtős; szárnya rövid, jól zárt s a farktollak szélén nyugszik az; lába csupasz, közép hosszúságú; combja erős, kissé kiálló.

Szineződése kétféle, u. m. „gazzi“ és „schieta“.

A „gazzi“-nak az alapszíne fehér, feje, nyaka felső előrésze, szárnya az evező tollakkal egyetemben, nemkülömben a farka a felső és az alsó farkfedő tollakkal együtt színes. Valamennyi színnek telítettnek kell lennie, s egy bizonyos fém fényt kelliek felmutatnia. A színes fejrája a fejétől a homlokán át, a feje két oldalát és a pófját nemkülömben a nyaka felső előrészét is teljesen beborítja. Feje hátsó része és a tarkója azonban már fehér. A színes rajza mondhatni mértani pontossággal szabályosnak kívánatik meg. Vannak: feketék, rézszínűek, barnán márványozottak, vörösek, sárgák, kékek fekete szárnyszallagokkal, kék potykások, fakók barna szárnyabrincsokkal, és sárga potykások.

A „schieta“-nek az alapszíne feketés kék, részben szürkés-kék, a szárnya világos-sárga, vagy kék-potykás, vagy világos-szürke színű, minden egyes szál tolla külön-külön sötét szegélyzettel.

Vannak még fehérszegélyzetű rajzuak is, ezek azonban már a legujabb színváltozatok közé tartoznak.

Goromba hibák, amelyek a modenai galambot a kiállításból kizárják a következők: vékony gyenge hosszú csőr; törött ugynevezett homokos szemek, amelyek igen gyakoriak; sötét színű egyedeknél tarka felső vagy alsó káva; fehér váll könyök a szárnyakon, színes gerinc a fehér helyett a gazzi-nál; színes combtollak a fehér helyett, fe-

Năpârlirea.

Paserile de casă au început a-și schimba haina. Fiind și vremea foarte schimbăcioasă, și nopțile reci, aceasta schimbare progresează greu. Să venim în ajutorul paserilor noastre cu o alimentație rațională.

Dimineața să le dăm zarzavat (cartofi, ovăș încolțit, și puțin resturi de carne) după putință cu păsat de porumb. Să nu dăm însă mult, ci animalul rămânând flămând, caută după alimente, deci face mișcare, care îi este foarte folositoare. La amiazi dăm porumb; în acest timp paserile pot fi nițel mai leneșe, pentru că e mai cald. Seara mâncare foarte ușoară, mai bine orz și ovăș.

Cotețul trebuie să fie scutit de vânt, însă bine aerisit. Il putem scuti de vânt cu înpletituri de nuele.

Intrucât năpârlirea durează timp mai lung, cotețele trebuie ținute foarte curate, ca să nu se familiarizeze insectele. Pentru că penele să se desvolte mai frumos să dăm foarte multă făină de os.

hér alfel tollak szines helyett; X-lábak, esetlen, otromba, vagy hosszú test alkat, s a hét első színes evező szárnytollaknak nem szabad fehér ezetűeknek lenniök.

Hivatalos rész.

1922. évi dec. hó 25-én tartott közgyűlésen a „Fauna” szövetség megbízást adott Dr. Costin János főszerkesztő urnak, miszerint adja át Goga Octavian, volt miniszter urnak védnökké való megválasztására vonatkozó határozatot. Goga Octavian ur szívesen fogadta ezen megtiszteltetést és ígérte, hogy amennyire lehet támogatni fogja akciónkat. Jelen számunk részére is irt egy igen szép vezércikket, amelyben támogatását igéri. A „Fauna” szövetség Goga Octavian ur útján kérvényt adott be a közoktatásügyi és földművelésügyi ministeriumokhoz, melyben anyagi támogatást kérünk.

Reméljük, hogy mihamarább kedvező választ fogunk kapni.

Porumbeii călători pe front.

— Ludovic Blaha. —

Am cetit în anii înainte de război, nu-mi aduc aminte în care foaie, că porumbeii călători, din cauza progreselor făcute de telefon și telegraf au încetat de a mai fi utilizați din partea armatelor ca factori strategici. În felul acesta specia porumbeilor călători ar fi degenerat la simpli porumbei banali, dar armatele i-au menținut pe front pentru cazurile, când eventuale furtuni ar fi distrus firele telegrafice și telefonice; însă rolul important de mai de mult dispăruse, și stațiunile de porumbei călători, erau numai niște instituțiuni tolerate pe un plan secundar. Aceasta a fost înainte de război. Dar mai târziu, când acest mic animal a zdruncinat aceasta părere, corpurile de armată s'au prevăzut cu stațiuni de porumbei călători.

La începutul războiului mondial, când erau lupte mobile, telefonul și telegraful erau suficiente, n-a fost lipsă de danșii. Dar mai târziu s'a schimbat situația: pe frontul rusesc au continuat luptele mobile, dar pe frontul italian și francez s'au format lupte stabile (pe loc.)

Masse mari de oameni, milioane stau față în față, fără a se putea deplasa; acum începe rolul porumbeilor de poștă.

Vin timpurile cele mai grele; nu

A postagalamb a fronton.

— Blaha Lajos. —

A világháború előtti évek valamelyikében, már nem tudom mikor és melyik lapban olvastam, hogy a postagalambok katonai célokra való felhasználását az európai államok elvetették. A telefon és a drótnélküli táviró feltalálásával arra a meggyőződésre jutottak, hogy a postagalamb mint ilyen felesleges. Így ez a galambfaj majdnem a parlagi galamb sorsára jutott volna, ha a hadsereg azon oknál fogva meg nem tartja, hogy esetleges vihar alkalmával vonalszakadás esetén postagalambbal gondolta pótolni a hiányt. Fő sulyt azonban egyáltalán nem fektettek rá, csak egy megtört régi intézmény volt a postagalamb-állomás.

Ez volt a háború előtt. Később amikor ez a kis állatocska megdöntötte ezt a felfogást, kezdtek megszervezni a hadosztályparancsnokságoknál a postagalambállomásokat.

A világháború első esztendeiben, amikor még mozgó harcok voltak, nem jutott szerephez, nem volt reális szükség. Megtette a telefon és más összeköttetés a szolgálatot. De jöttek más idők: Mig az orosz harctéren folytonosan mozgó háború s tűzvonal volt az uralkodó, addig lenn az olasz és francia harctéren álló harcok kezdettek kialakulni.

Die Brieftauben an der Front.

— Übersetzung nach Ludwig Blaha —

In irgendeinem Fachblatt — ich kann mich dessen Namens nicht mehr erinnern — las ich noch vor Ausbruch des Weltkrieges, dass es infolge der Vervollkommnung des Telegrafs und Telefons mit der Verwendung der Brieftaube zu strategischen Zwecken in künftigen Kriegen zu Ende sei. So sei die Brieftauben-Art zu einer ganz gewöhnlichen Taube herabgesunken. Zwar würde die Brieftaube an der Front noch einer leidlichen Rolle spielen können in Fällen wenn die telegrafische und telefonische Verbindung durch Witterungs- oder sonstige Umstände unterbrochen wäre, aber mit der Verwendung der Brieftaube in jener hervorragenden Weise von einst sei es aus; — Brieftauben an der Front würden eben noch als geduldetes Hilfsmittel sekundärer Art in Frage kommen können. Dieses war wie gesagt die Meinung knapp vor Ausbruch des Krieges. Als aber etwas später die Brieftaube selbst dieses Vorurteil aus dem Wege räumte, versahen sich die unterschiedlichen Heereskörper mit Brieftaubenstationen.

Zu Beginn des Weltkrieges in den Bewegungsschlachten genügten noch die bestehenden Telegrafen u. Telefon-Verbindungen, und man

se pot descrie și nu se poate cu noaște, decât cel ce le-a văzut. Adevărat iad, cu gaze, cu foc, mitraliere, tanchuri, mine etc., numai una lipsește: telefonul. Nici nu se putea cugeta, ca suflăt de om să treacă prin ploaia de oțel, dar totuși era cineva: porumbelul de poștă. El trece prin foc și pară, ca un fulger, ca să ajungă la casa lui. Vedem deci cum s'a manifestat acest mijloc puțin modern față de telefon și telegraf.

Ca fulgerul duce acest porumbel prin cel mai aprig bombardament o veste strategică, și adesea în ultimul moment, aduce cu sine salvarea, ducând o știre la un loc potrivit.

Cultivarea epurilor de casă și valorizarea lor.

— Dr. Béla Szörnyü. —

Nici odată n-am știut cum să ne aranjem mica noastră economie și cum să ușurăm greutatea vieții. Jur înprejurul nostru, vecinii noștri, cultivau orice plantă și orice animal, numai ca să poată exploata și valoriza toate ramurile economiei lor.

Noi? Noi locuitorii Canaanului scăldat în lapte și miere am fost totdeauna prea comoți, am sfidat micile animale ca caprele, porumbii, epuri, am fumigat pe crescătorii acestora, considerându-i ca porniți din instincte maniace și sportive.

În acest timp cehii, austriecii, italienii, boșniaci, elvețieni și germanii, au câștigat milioane cu capre, epuri, porumbei, cobai. Ba ce e mai mult, germanii cultivă verușe, nevițele și alte animale cu blană.

Și creșterea porumbeilor a avut la noi mai mult un caracter sportiv, și nu s'a luat în considerare partea economică a creșterii în masă. Economii germani, cehi și americani s'au convins deja de mult, că porumbeii sunt un eften și excelent izvor de aprovizionare cu carne. Porumbii mari în formă de găină sunt foarte folosiți în Franța, Germania și Belgia.

Porumbeii nu se consumă numai ca pui tineri, ci în Viena, Berlin și Paris se mănâncă cu miile în calitate de — potirnici și pre-

Ember, embertömeg ellen harcol, anélkül, hogy egyik fél is nagyobb tért nyerne. Az emberek milliói állnak egymással szemben s most kezd szerephez jutni ez a kis állatocska.

A legnehezebb idők jönnek, talán papirra vetni sem lehet, csak az tudja, aki keresztül esett rajta. Igazi pokol, gáz, tűz, gépfegyver, tank, akna, hajóágyú s még más modern technikai vívmány, csak egy hiányzik: a telefonösszeköttetés. Arra gondolni sem lehet, hogy ember keresztüljusson az acélesőn és mégis van valami, egy kis állatocska, a mi kis postagalambunk, nem számolva ezer veszedelemmel az acélfalon és tüzesőn keresztül vágja magát, hogy otthonához jusson. Pedig mennyire hátramaradt ósdi dolog volt már a telefon mellett és mégis ő kerekedett felül.

A galambocska, amikor kiengedik, mint a villám suhan a hulló tüzesőben s talán az egész hadművelet sikere függ kockán, attól a jelentéstől, amit talán az utolsó pillanatban is, de biztos helyre továbbít.

Vedlés.

A szárnyas baromfiak vetkezése erősen jelentkezik. Az időjárás is nagyon változó lévén, igen hamar beálló hideg éjszakák miatt lassu.

Legyünk segítségükre oly módon, hogy élelmezésükben pótoljuk a mostohaságot.

Reggel zöldségféle (burgonya, csiráztatott zab és kevés husrostos ételmaradék) lehetőleg kásával (tengeri) vegetív adassék, de nem jóllakásig. Az állat, ha nincs jól lakva keres, ami feltétlenül mint mozgás felette szükséges. Jó időben ez kell rossz időben nem árt, mert mozgás közben nem egy könnyen hül meg. Délben csak mageledel, aminek főrészt a tengeri képezze. Déli melegben lehet kissé lustább mozgásu, mert akkor mindig melegebb az időjárás. Éjszakára könnyű étellel látandó el, este legjobb az árpa és a zab.

A nyugvó helyiségük, az ól, szélől mentes legyen. Ez azonban nem azt jelenti, hogy lehetőleg óvjuk a nagy szélfúvásoktól. A ketreret vagy ólat egy gyékénnyel le lehet borítani.

Miután a vedlés visszatérő be-

hatte wenig das Bedürfnis nach Brieftauben empfunden. Als aber sich später die Kriegslage änderte u. insbesondere am französischen u. italienischen Kriegsschauplatze sich die feindlichen Fronten im Schützengrabenkrieg feststrannten, als Millionen von Menschen sich monatelang und jahrelang angesicht zu angesicht — ohne Veränderung ihrer Lage gegenüberstanden; da setzte die Rolle der Brieftaube bedeutungsvoll wieder ein.

Es kamen die schwersten Zeiten für die Verteidiger der Schützengräben; beschreiben können sie nur diejenigen die sie erlebt haben. Eine wahre Hölle mit Stahiregen, Maschienengewehrfeuer, giftigen Gasen, Minen, Tanks und so weiter: nur eines fehlte in dieser Hölle: die Verbindung, das Telefon. Kein Lebewesen konnte es wagen die durch das Bombardement und Trommelfeuer zerissenen Telefonleitungen wiederherzustellen und da half: *die Brieftaube*. Wie ein Pfeil durchquerte sie diese Hölle und zicht sicher zu ihrem Taubenschlage, — zu unserem Kommando — mit dem wir aus Schützengraben die Verbindung suchen. Über alle modernen technischen Verbindungsmittel hinweg, welche Menschengest erfunden haben, siegt einzig der Naturinstinkt dieses niedlichen Täubchens, welches manchmal in der letzten Minute die Meldung dorthin bringt, von wo aus Rettung für Hunderttausende von Menschen entsandt werden kann. So war und wird es sein die Brieftaube, besonders im Stellungskriege, die schliesslich in den Entscheidungsschlachten das einzige und letzte Verbindungsmittel der Front mit den höheren Kommandostellen herstellt.

Felhívjuk tisztelt tagjaink b. figyelmét, hogy pénztárnokunk, Zayzon Ferenc ur rövid időn belül megbizással a földmivelésügyi minisztériumból Magyarország-, Ausztria- és Németországba utazik, hogy onnan mindennemű fajmajorságot hozzon. Mindazok, a kiknek fajmajorságra szükségük van, jelentsék be lehetőleg rövid időn belül igényüket a kiadóhivatalba: Cluj, Calea Moștilor 21.

pelețe. Restauratorii cumpără porumbeii ciupitiți de pene și conservați în mod potrivit, dar apoi pe listele de mâncare figurează ca fripturi de prepelițe și potârnicși și încă foarte scump. La Paris sosească grămezi întregi de porumbei înghețați sau conservați, bineînțeles după ce el sau scos intestinele.

Afară de aceasta porumbeii se pot valoriza încă într'un fel, care la noi nu este cunoscut, sau cel puțin nu este cultivat. Femeile cehe se pricep foarte bine la prepararea de decoruri pentru pâlării din aripile, cozile și calotele prombeilor. În caz de nevoie ele însuși colorează aceste pene și le vând femeilor fudule ca pene „rare” de papagale sau alte paseri exotice. În Cehoslovacia s'a format o industrie foarte înfloritoare din valorizarea penelor de lux; sate întregi se ocupă și trăesc din această meserie.

Tot astfel stă lucrul și cu creșterea epurilor; și aci se poate combina folositorul cu pasiunea sportivă. La cel mai rutinat crescător se poate întâmpla, ca să-și iasă indivizi degenerați, corcituți, forme de regresivitate, adică nu rase pure, și atunci e păcat a prăda acest stoc. Ba din contră ar fi foarte indicat cultivarea de rase banale, cultivare în număr mare, căre în ziua de azi unde carnea este așa extrem de scumpă, epurele bine preparate poate fi adevărată delicatessă.

Epurii au fost cultivați la noi mai ales decătră amatori și copii; se lucra mai mult pentru ochi, decătră pentru principiul economic. Încontestabil, că rasele pure reprezintă o valoare pentru cultivator, dar pentru consumație și experimentare corespund și corciturile, adică rasele nereușite complet. Epurele este un animal, care poate fi utilizat foarte multiplu: blana lui în colorarea originală sau colorată artificială e un articol de modă prețios; pârul servește la fabricarea pâlăriiilor; pielea se poate tăbăci și este mai ușor de lucrat și mai durabilă, decătră cea de oaie; carnea pusă la frăgesire după înpănare cu slănină, sau chiar în mod natural dă fripturi foarte gustoase. Deci: crescătoriiile noastre trebuie întocmite astfel ca să se re-

tegség, ami huzamos ideig eltart az ólak teljes tisztántartása felette fontos, mert így megmentjük állatainkat a férgek zaklatásaitól.

A tollképződés fejlődéseihöz a csontliszt nélkülözhetetlen, ebből sohasem tudunk eleget adni.

A házinyul tenyésztése és értékesítése.

Dr. Szörnyü Béla.

Mi magunk sohasem tudtuk, hogy miképen rendezük be a mi kis szűkös gazdasági életünket és hogy miképen könnyítsünk életküzdelmeink nehézségein. Köröskörül társzomszédjaink a teremtés minden növényét, állatját termelték, tenyésztették, csak hogy gazdaságukat és annak minden ágát a legteljesebben kihasználják és kellően értékesíthessék.

Mi? Óh mi kényelmes urak voltunk, mi a tejben-vajban fuldokló Kanaan büszke lakói lenéztük az olyan állatvilág férgeket, mint a galamb, nyul, kecske stb., lenéztük tenyésztőit, hóbortosoknak és sportolóknak fumigáltuk.

Azalatt a csehok, osztrákok, tálaiánok, bosnyákok, svájciak, németek csak az orrunk előtt állóakat szereztek galambon, nyulon, kecskén tengeri malacon. Sőt a németek tenyésztének mókust, nyestet, cobolyt és más prém állatokat is.

A galambászat is bizony nálunk eddig még mindig sportszerűleg üzött, a gazdaságos oldalát a tömegtermelés lehetőségeit nem igen próbálták. A német, cseh és amerikai gazdák azonban rájöttek arra régen, hogy a galamb olcsó és pompás *házimészárszék* is. A nagy lomha tyúk-galambfajok elsőrangú kereset-forrás lett Franciaországban, Németországban és Belgiumban.

A galambokat nemcsak mint hízalt fiókot értékesítik, hanem Bécs, Páris és Berlin ezerszámra fogyasztja, mint — fürjet vagy foglyot. A vendéglősök rendes vevői a koppasztott és kellően párolt galambhusnak, azonban az étlapon a vendég, már mint fürj vagy fogolypecsenyét kapja föltálalva és jó drágán. Párisba egész rakományok érkeznek fagyasztott, párolt galamboknak, melyeknek természetesen a belét kiszedték. Ezenkívül ismeretes a galambtenyésztésnek egy nálunk egyáltalán nem ismert vagy legalább is nem kultivált

értékesítése. A cseh parasztok nagyszerűen értenek ahhoz, hogy miként lehet a fark és szárnytollakból és a fej skalpjából és a női kalapdiszeket készíteni. Szükség esetén ők maguk festik, színezik is a tollakat, hogy a páváskodni szerető asszony-népségre mint „ritka” paradicsommadár, vagy más tarkabarka kalaptollakat drágán rásózzák. Csehországban jól jövedelmező háziiparrá fejlődött ki a galambtoll feldolgozás és galambhus pácolás. Egész falvak azt üzük és abból pénzelnek.

Ilyenformán áll a dolog a nyulással is. Itt is össze lehet kötni a hasznosat a sporttal. Hiszen a tenyésztők sokszor fognak gixert, mert korcsok, visszaütések, silány minőségűek mindig kerülnek a legfigyelmesebb tenyésztés mellett is, tehát kár volna elpocsékolni a gyenge minőségűeket. Sőt rá kell szokni arra is tehát, hogy tömegfajtákat is tenyészünk, mert ebben a husinséges, drága világban jó keresetforrás lehet a gondosan elkészített galamb vagy nyulhus.

A nyultenyésztést nálunk főleg műkedvelők és gyerekek üzték, inkább a szemnek, mint gazdasági szempontból. Kétségtelen, hogy a fajtisza példányok előállítására érték a nyulharátok szemében, de pl. husértékesítés céljára vagy kísérletezésre megfelel a korcs nyul is, a nem sikerült fajzat. A nyul is olyan értékes apró marha, amelyről két-három rend bőrt lehet lenyuzni, és pedig: értékes a prémje, mely eredeti vagy festett színben keresett divatcikk; értékes a szőre, amelyből a legfinomabb nemez-kalap készül; értékes a bőre, amely jobban dolgozható és tartósabb pl. a juhbőrnél; értékes a husa, amely pácolva télen vadhusként értékesíthető, de sokan szeretik természetes állapotban is. Szóval: *a tenyésztéseinket mindig minden állatfajnál úgy kell beállítani, hogy azt teljesen kihasználhassuk, hogy minél több hasznat hajtson az élvezet és gyönyörködés mellett.*

A célom tehát az lesz, hogy a nyultenyésztésnek minden ismert és külföldön bevált ágát, fogását és eljárását, valamint hasznosítását ismertesem. Vajha nyulászatunk oda fejlődhetne, ahol az angol, francia, német, de főleg a belga nyulászat áll.

unească folositorul și frumusețea.

Scopul meu este deci descrierea cultivării de epuri și toate ramurile acestor cultivări în străinătate, diferitele procedee și apucături practice precum și valorizarea produselor de cultivare. Ce țară fericită am fi, dacă cultivarea epurilor ar lua și la noi avântul, pe care îl are în Franța, Germania dar mai ales în Belgia.

Atragem atențiunea onoraților membri ai societății „Fauna“, că cassierul nostru Francisc Zayzon, va pleca în curând în Ungaria, Austria și Germania, încredințat din partea ministeriului de agricultură pentru importarea de rase pure din orice fel de paseri de casă. Toți acei, cari doresc să binevoiască a se adresa în scurt timp redacției noastre Cluj, Calea Motoilor No. 21, ce anume paseri doresc, câte și unde.

Expoziția publicată în numărul trecut, ce era să se țină în Arad s'a amânat din cauze tehnice până la alte dispozițiuni, când vom aviza onoratul public cetitor.

Mult numărul nostru Aradra hirtetett kiállításunk technikai nehézségek miatt elhalasztott új intézkedésig, amikor is a t. olvasóközönséget értesíteni fogjuk.

Die in Rumänien wohnenden deutschen Züchter, trotzdem dass unser Fachblatt auch in der deutschen Sprache erscheint, haben bis jetzt überhaupt gar keine Abonnements gemacht. Wir haben aber mit der dreisprachigen Ausführung sehr grosse Ausgaben und wenn wir auch nach dem Erscheinen dieses Exemplars keine sächsischen Abonnierende bekommen, werden wir gezwungen sein den deutschen Text auszuschliessen.

Redaktion.

In „Banater Bauernblatt“ din Timișoara cetim:

Cauza setei albinelor în timp de iarnă este provizia de miere necurată și stricată, și nu o necesitate normală, care s'ar pronunța pe lângă alimente bune. Setea se poate combate la început, înainte însă de a-se fi pronunțat slăbirea roiului sau disenteria (hâr-ciog) albinelor. Pe de altă parte aceasta sete la roiurile bine nutrite, tari, și bine aranjate peste iarnă nici nu se pronunță. Pentru a da o miere bună de iarnă se recomandă nutrirea albinelor spre toamnă cu soluție zahăr; mierea astfel obținută nu se zaharifică așa ușor ca alte stupuri. Despre setea albinelor în primăvară mai aproape în capitolul „Ingrijirea cu apă“ din cartea dlui inspector silvic inginer Lüftenegger „Elementele apiculturii“, care se poate procura cu 60 lei dela redacția „Banater Bauernblatt“, Timișoara, Domplatz No. 8.

A temesvári „Banater Bauernblatt“-ban olvassuk:

A méheknek télidőre való szomszúsága a romlott és almatlan méztáplálék következménye és semmi esetre sem egy természetes jelenség, mely normálisan is előfordulna. Ezen szomszúság eleinte kikerülhető, mielőtt azonban a raj gyengeség vagy dizenteria (vérhas)

kitört volna. Máskülömben ezen szomszúság az erős, jöttáplált és télire melegen elhelyezett rajoknál nem is jelentkezik. Hogy jó télimézhez jussunk, ajánlatos ősz felé a méheknek cukor-oldatot adni; az ebből kidolgozott méz nem cukrosodik el oly könnyen mint más természetes mézek. A méheknek tavaszi szomszúságáról közelebbit Lüftenegger főerdőtanácsos mérnök ur „A méh tenyésztés alapjai“ című könyvének „Vizsgáló ellátás“ fejezetében tudhatunk meg. Fenti könyv 60 lei árban, a „Banater Bauernblatt“ szerkesztőségénél, Temesvár, Domplatz 8 sz. rendelhető meg.

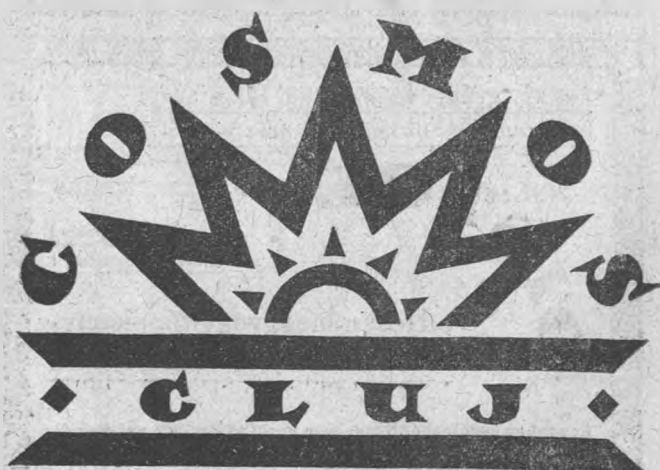
Facem ape la crescătorii de naționalitate germană, că intrucât nici până azi n'au apreciat munca noastră de-a fi redactat revista „Fauna“ și în limba germană și nu s'au grăbit a ne sprijini prin abonamentele lor, din cauza costului enorm vom fi siliți a sista în numărul viitori textul german. Redacția.

Cafeneaua New-York kávéház, Cluj

Jacob Dick
-:- și Fiul -:-
Mare magazin
de manufactura

Cluj, Strada Regina Maria No. 5.

Strada Iuliu Maniu No. 8.
Deposit de droguri. - Gyógyáru nagykereskedés. - Grossdrogenhandlung.

Reményik L. és Fiai Utóda

vas nagyraktára, Cluj-Kolozsvár

Alapított: 1824.

Alapított: 1824.

Raktáron tart mindenféle gazdasági eszközöket asztalos, ács, kovács és lakatos szerszámokat, műszaki cikket, rudvasat, vas- és horgonyzott lemezeket, aszfalt fedőpapírt, sodronyszeget, patkószeget és mindenféle csavarokat. ☉☉ Épület- és butorvasalást. ☉☉ Konyha és háztartási cikket.

Telefon szám: 84.

Telefon szám: 84.

Elvállal rendelésre minden méretű kerítésnek való sodronyfora o: szállítását

Mindent a legszolidabb árak mellett!

Törzs și Ormai

ingineri
CLUJ

Fabrică de instalațiuni
pentru calorifere

Fél kg. gyapju vagy egy kg. sajt árával
megmentheti birkáját a pusztulástól.

DISTOL

Egyszerű kezelés!
Biztos gyógyulás!

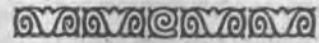
biztosan meggyógyítja metely-
kóros juhait és szarvasmarháját!

Egy tehén kezelési költsége sem kerül többé 3 kg. vaj áránál.

Kapható **Gergely Ferenc** drogeriájában
Cluj, Piața Unirii 21. és bármely gyógyszerárban.

Ne várjon addig, míg állatja leromlik!

Aesculap

Máté Mihály
orvosi műszertára

Cluj-Kolozsvár, Strada N.
Iorga (volt Jókai-utca) 2.

Rados & Co.

Depozit de vopsele !
Cluj - Kolozsvár
Telefonszám 692.
Festéknagykereskedés

Calea Reg. Ferdinand 21.
(volt Wesselényi Miklós-utca 21.)

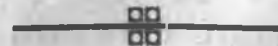
Gazdasági gépkefék

Müller Gyulánál

Cluj, Strada Iorga (Jókai-utca) 14.

Ernest Farkas

mare depozit de piele

Cluj

Calea Regele Ferdinand No. 21.

Rátz és Attl

arhitect - építőmesterek

Telefon 1064. CLUJ-KOLOZSVÁR. Telefon 1064.

Execută planuri de construcții și întreprinde orice lucrări de clădiri înalte, adânci și construcții de poduri, fabrici, coșuri de fabrici, clădiri economice, vile, case, supraclădiri, biserică și renovări.

Tervez és építését vállalják: Mindennemű, az építés körébe tartozó építményeket, azok teljes berendezését, magas, mély és hidépítést, gyárak, gyárkémények, gazdasági épületek, villák, bérházak, ráépítések, templomokat és átalakításokat.

Calea Regele Ferdinand No. 58.

HANN & COMP és TÁRSÁ

S. A. de comerț pe mașine și articole tehnice
gép- és műszaki kereskedelmi részv.-társaság
Mechanischen u. Technische Handels A.-G.

Articole tehnice
și mașini agricole

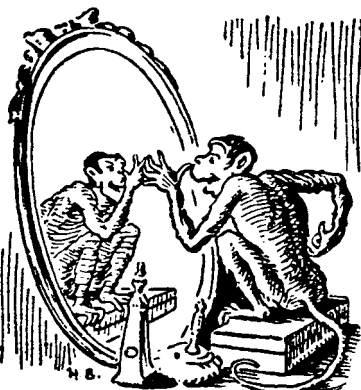

Techn. Artikel u.
Landw. Maschinen

Műszaki cikkek,
gazdasági gépek

Cluj — Kolozsvár — Klausenburg
Str. Regina Maria (v. Deák Ferenc-utca) 11.

Iuliu Hunwald & Comp.

depot de plăci
de sticlă și întreprindere de
lustruit :::::::::::

Cluj
Telefon No. 147.

Institut de
pompe funebre

Succesorul lui
Petru Czetz
Cluj, Str. N. Iorga Nr. 2.

Adalbert

Sánta

Béla

Coloniale și Delicatese

fűszer- és csemegeüzlete

Cluj-Kolozsvár

Strada N. Iorga No. 15.

(v. Jókai-utca 15. sz.)

Suc. Christofor **SÁRGA** Kristóf utódai

magazin de albituri și pânză

fehérnemű és vászonraktára

Cluj-Kolozsvár, Strada Regina Maria No. 3.

Regele palăriilor
Kalap király
Hut König

Cluj-Kolozsvár
Piața Unirii 24

„LEBEDĂ“ s. a. fabrică de plapome, matrațe, perini și vestminte de pat.

Primește comande în orice cantitate și calitate. Scarmână, curăță, sortează cu mașini speciale tot soiul de pene, precum și lână, păr de cal, capră, porc etc., cu prețuri moderate. Vinde: Fulgi de pene și materiale prelucrate. — Cumpără: materi brute ca: lână spălată, păr și pene de tot soiul etc. — Instalațiune cu motoare electrice.

□ □
Fabrica și bi-
roul Cluj. Str.
lașilor Nr. 14.
Telefon 596.

□ □
Frăvălia „Le-
beda“ Cluj. C.
Victoriei 10.
Telefon 515.

„PREVEDEREA“

societate anonimă română de asigurări, Brăila.
Capital social Lei 10.000.000 Fonduri de rezervă
Lei 12.500.000

Cea mai solidă și cea mai eficientă societate de
asigurare cu mari legături în străintate.

REPREZENTANȚA GENERALĂ
pentru Transsylvania, Maramureș, Crișana
IN CLUJ, CALEA MOȘILOR 21.

MICA PUBLICITATE. □ APRÓ HIRDETÉSEK. KLEINER ANZEIGER.

FORGÓ RÖPGALAMBOK minden színben csakis
1^a minőségben eladók. Kahlfürst Imre Cluj, Strada
Iorga (volt Jókai-utca) 17. szám.

APRÓ HÁZIÁLLATOK tenyésztésével foglalkozó
szaklapokat és szakkönyveket veszek magas áron.
Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek.

ELADÓ DISZGALAMBOK minden fajtában és
színben, Zayzon Ferenc galambtenyészetéből Cluj,
Strada Moșilor 30. szám.

ÉRTESITJÜK a tisztelt tenyésztőket és ama-
teuröket, hogy a „Fauna“ Cluj, (Monostori-ut 21.
sz.) mindig szállíthat nekik faj házi állatokat, ugy-
mint: tyukokat, libákat, rucákat, pulykákat, gyöngy-
tyukokat, nyulakat, tengeri malacokat, kutyákat, pá-
vákat, fácánokat, papagályokat, kanári madarakat
stb. Ugyanígy különböző majorsági fajtojékkal is
szolgálhat. Igen értékes és kiváló galambjaink szín-
tén megszerezhetőek.

MINDAZOK, akik folyó évi nov. hó 18—21-ig
tartott kiállításon díjat nyertek, felvehetik díszokle-
velüket a „Fauna“ szerkesztőségében személyesen
vagy postán bejuttatott 30-lei ellenében. „Fauna“
szerkesztőség Cluj, Str. Moșilor (Monostori-ut) 21.

TIPOGRAFIA KÖNYVNYOMDA CORVIN

Primește. Elvállal:
Executarea detotfelul imprim.
dela cele mai simple până la
cele mai luxoase și moderne.

**CLUJ
KOLOZSVÁR**
Strada Iorga (Jókai-utca)
17

Mindenemű nyomdai mun-
kával a legegyszerűbb, leg-
díszesebb, modern kivitelben.

Garantăm prețuri solide și lucru prompt.
Áraink szolidaságáról és pontos munkák kiviteléről garantálunk.